TREŚĆ:

Nakładem Izby Przem.-Handlowej w Gdyni. — Redaktor odpow. **Leon Godlewski.**

BIULETYN
IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ W GDYNI
HANDEL I TRANSPORT MORSKI

BULLETIN of the Chamber of Industry and Commerce at Gdynia	BULLETIN de la Chambre d'Industrie et de Commerce de Gdynia	MITTEILUNGEN der Industrie und Handelskammer in Gdynia

ROK VI | GDYNIA, 15 września 1937 r. | NR 17

Redakcja i Administracja: Izba Przem.-Handl. w Gdyni. — **Ref. Prasowy,** ul. 10 Lutego 24, tel. centrala 39-31
Prenumerata: w kraju kwartalnie 4,50 zł, zagranicą 7,50 zł.
Konto P. K. O. Nr. 204.415 — Cennik ogłoszeń wysyła się na żądanie.

Zagadnienie cen mieszkań w Gdyni

Jednym z podstawowych zagadnień gdyńskich, zarówno w odniesieniu do kapitału, inwestującego w budownictwie czynszowym, jak i w odniesieniu do lokatorów, w przeważnej mierze ludzi więcej lub mniej zamożnych, jest kwestia czynszów komornianych.

Statystyczne ujęcie czynszów za mieszkania w Gdyni, jest rzeczą bardzo trudną, tak ze względu na różnorodność budynków i mieszczących się w nich lokali, jak również i ze względu na rozpiętość wysokości czynszów w różnych częściach miasta.

Dane, zawarte w niżej umieszczonej tabeli (nr 1), ilustrują sytuację w tym zakresie na

Tabl. 1.

Czynsz miesięczny za mieszkania w Gdyni w roku 1936 na podstawie zeznań właścicieli nieruchomości.

Ulice	Uwzględniono		Najwyższy czynsz w zł za mieszk. o... izbach						Przeciętny czynsz w zł za mieszk. o... izbach					
	domów	mieszkań	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
							Centrum miasta							
Ogółem	**58**	**414**	**120**	**140**	**230**	**280**	**360**	**525**	**52**	**96**	**150**	**191**	**234**	**330**
Świętojańska	21	163	120	130	210	280	360	430	55	97	156	193	239	378
10 Lutego	3	14	65	—	110	210	305	345	63	—	110	171	259	345
Starowiejska	8	43	60	60	210	220	220	360	45	60	154	173	186	278
Władysława IV	1	7	—	—	—	260	325	—	—	—	—	234	283	—
Plac Kaszubski	5	30	80	100	170	180	200	525	51	88	149	165	200	408
Skwer Kościuszki	6	45	70	90	150	275	345	330	55	85	124	194	263	305
Abrahama	12	96	70	140	230	280	300	395	47	106	145	191	232	309
Kwiatkowskiego	1	9	70	—	180	210	260	—	70	—	133	200	238	—
Słowackiego	1	7	—	130	230	—	—	—	—	130	191	—	—	—
							Śródmieście — strona zachodnia							
Ogółem	**15**	**104**	**40**	**100**	**160**	**210**	**180**	—	**33**	**60**	**111**	**141**	**152**	—
Śląska	5	44	35	55	160	210	180	—	35	53	110	151	153	—
Warszawska	3	31	40	100	130	150	180	—	34	60	118	138	154	—
Pomorska	3	14	35	60	130	—	150	—	30	47	97	—	146	—
Nowogrodzka	4	15	40	100	—	138	—	—	34	76	—	123	—	—
							Redłowo — Wzgórze Focha							
Ogółem	**8**	**53**	**50**	**75**	**125**	**130**	—	—	**47**	**56**	**108**	**112**	—	—
Reja	8	53	50	75	125	130	—	—	47	56	108	112	—	—

Czynsze mieszkań, liczba których jest mniejsza od 5 oznaczono nonparelem (cyfry małe).
Źródło: Rocznik Statystyczny Gdyni 1936—1937.

podstawie badań dorywczych, jednak z uwzględnieniem przesłanek najbardziej typowych, a więc na ogół mogą być uważane za dokładne odtworzenie istotnego stanu rzeczy w szerokim ujęciu.

Ze względu na komplikacje opracowania, przy ustalaniu wysokości komornego, zagadnienia ogrzewania centralnego i wielkości izb, cech tych nie badano, biorąc pod uwagę wszystkie izby bez względu na ich wielkość i inne warunki mieszkaniowe.

Wyniki przeprowadzonych badań podane są w dwóch relacjach: czynsz najwyższy za mieszkanie, który określa, do jakiej maksymalnej wysokości może dojść komorne, oraz czynsz przeciętny, uzyskany przez obliczenie średniej arytmetycznej ze wszystkich mieszkań w danej grupie.

Najwyższe czynsze mieszkaniowe w centrum miasta za mieszkanie wynoszą w złotych: 1-izbowe 120.—, 2-izbowe 140.—, 3-izbowe 230.—, 4-izbowe 280.—, 5-izbowe 360.—, 6-izbowe — 525.—.

Jeżeli chodzi o cenę przeciętną za mieszkania to dla jednoizbowego mieszkania wypada ona 52.— zł, dla 2-izbowego 96.— zł, dla 3-izbowego — 150.— zł, dla 4-izbowego — 191,— zł, dla 5-izbowego 234.— zł i dla 6-izbowego 330,— zł.

Rzecz jasna i oczywista, że ceny zależne są od splotu szeregu warunków, jakie daje właściciel budynku, a więc posługiwanie się przeciętną ceną przez nas tu podaną musi być bardzo ostrożne, gdyż w indywidualnych wypadkach z naszych ogólnych obliczeń można wyciągnąć wręcz fałszywe wnioski.

Czynsze mieszkaniowe w dzielnicy śródmieście zachodnie, a tym bardziej na Wzgórzu Focha są znacznie niższe, aniżeli w centrum. Zależy to od położenia tych dzielnic względem punktu centralnego miasta.

Czynsze mieszkaniowe w innych dzielnicach nie można podciągnąć pod podane przez nas wyżej, ze względu na odmienne warunki, w jakich te dzielnice i budynki się znajdują. Niestety dla braku możności opracowania nie podajemy tu cen mieszkań poza wymienionymi punktami miasta.

Odmiennym zagadnieniem są czynsze mieszkaniowe w budynkach noszących charakter społeczny, a więc przede wszystkim w domach Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, które rozporządzają ogółem 715 mieszkaniami, o 1984 izbach. Tablica poniższa przedstawia dane o cenach mieszkań w domach ZUSu.

Stwierdzić należy, że ogólnie biorąc, mieszkania w domach ZUS'u są tańsze, jednakowoż mniej odbiegają od ceny mieszkań w domach czynszowych, aniżeli w latach poprzednich. Stąd też często się zdarza, że mieszkania w domach ZUS'u, szczególnie luksusowo budowanych, bywają wolne. Przeciętne ceny za mieszkania w domach ZUS'u wszystkich razem wynoszą: jednoizbowe — 42.— zł, 2-izbowe — 54.— zł, 3-izbowe — 74.— zł, 4-izbowe — 148.— zł, 5-izbowe — 251.— zł, 6-izbowe — 309.— zł, 7-izbowe — 357.— zł.

Tabl. 2.

Czynsz miesięczny za mieszkania w domach Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w r. 1936.

Wyszczególnienie	Liczba izb	Domy Z. U. S. przy ulicy: Ogółem	Św. Jańska	Śląska	Piłsudskiego	Władysława IV	3-go Maja
Liczba mieszkań o ..... izbach	**Og.**	**715**	**227**	**279**	**100**	**87**	**22**
	1	92	56	32	3	1	—
	2	110	87	21	2	—	—
	3	420	82	222	74	42	—
	4	70	2	4	20	43	1
	5	12	—	—	1	1	10
	6	5	—	—	—	—	5
	7	6	—	—	—	—	6
Ogółem izb	x	1984	484	756	314	304	126
Cena za 1 mieszkanie o .... izbach w zł od — do	1	21— 51	26—51	38— 47	21— 26	26	—
	2	34— 73	34—73	47— 51	51— 68	—	—
	3	60—124	60—85	60—110	68—111	64—124	—
	4	90—216	90	122—135	113—140	149—171	216
	5	167—282	—	—	167	198	230—282
	6	300—327	—	—	—	—	300—327
	7	333—384	—	—	—	—	333—384
Przeciętna cena za mieszkanie o .... izbach w zł	1	42	42	43	24	26	—
	2	54	56	48	60	—	—
	3	74	66	66	92	99	—
	4	148	90	128	131	158	216
	5	251	—	—	167	198	265
	6	309	—	—	—	—	309
	7	357	—	—	—	—	357

Źródło: Rocznik Statystyczny Gdyni 1936—1937.

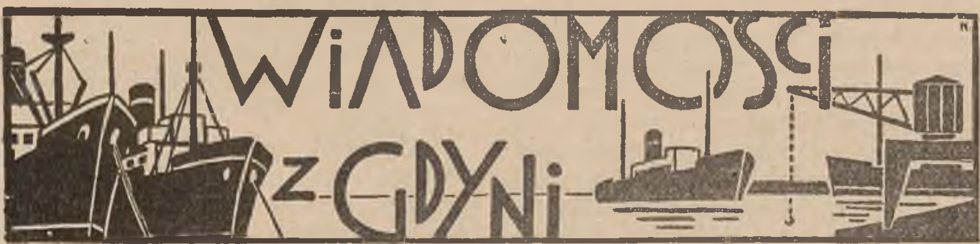
Widzimy, że są wypadki, gdy czynsze mieszkaniowe w domach ZUS średnio są wyższe od czynszów w kamienicach dochodowych, oczywiście przy bocznych ulicach. Świadczyć by to miało, że ceny w domach ZUS'u nieraz są zbyt wysokie.

Słyszy się często w Gdyni, że jest dużo wolnych mieszkań, że rynek jest nasycony, że budować nie potrzeba. Otóż nie ma błędniejszego stanowiska od powyższego. Istotnie są w Gdyni mieszkania wolne, ale mieszkania te są za drogie. W Gdyni jest dostateczna ilość mieszkań dla ludzi więcej zamożnych, brak natomiast mieszkań dla średnio i mało zamożnych.

Głód mieszkaniowy w Gdyni istnieje i wzrasta. Świadczą o tym liczby następujące: W roku 1936 przybyło do Gdyni 16 tys. mieszkańców, podczas gdy w tymże roku przybyło 1.200 mieszkań. Jeżeli byśmy umieścili wszystkich nowych przybyszów do Gdyni w budynkach stałych i prowizorycznych zakończonych w r. 1936, okazałoby się, że zagęszczenie na jedno mieszkanie wynosi 13 osób. Jest to współczynnik niesłychanie wysoki. Poza tym zaznaczyć należy, że około 40% ludności mieszka w małych domkach prowizorycznych i barakach, a zatem przypuszczalnie 40 tys. mieszkańców w Gdyni jest pozbawionych właściwych warunków mieszkaniowych. Można więc wysunąć tezę, że dla osiągnięcia normalnej sytuacji mieszkaniowej w Gdyni potrzebnym byłoby wybudować ponad 10 tys. izb mieszkalnych.

Z tego wynika jasno, że w Gdyni budować trzeba, ale budować takie budynki, któreby, przy taniej kalkulacji budowy i przy wyborze odpowiedniego typu mieszkań, w konsekwencji dawały możność kalkulacji tanich czynszów dzierżawnych. Jest to jedyny sposób zaspokojenia bodaj w części głodu mieszkaniowego w Gdyni.

Bolesław Polkowski.

DELEGACI IZBY NASZEJ NA ZJEŹDZIE ZWIĄZKU IZB PRZEMYSŁOWO - HANDLOWYCH WE LWOWIE.

W dniach 4 i 5 września odbył się we Lwowie Zjazd Związku Izb Przemysłowo-Handlowych. Izbę naszą na tym Zjeździe reprezentowali: Prezes Izby p. Stanisław Tor. wiceprezes dr Konrad Kasperowicz, oraz dyrektor Izby dr Józef Kulikowski. Wspomniane osoby wzięły również udział w otwarciu XVII Targów Wschodnich, dokonanym przez Pana Ministra Przemysłu i Handlu.

POSIEDZENIE IZBOWEJ KOMISJI SOCJALNEJ.

W dniu 31 sierpnia odbyło się w Bydgoszczy pod przewodnictwem radcy J. Mazura posiedzenie Izbowej Komisji Socjalnej. Posiedzenie Komisji zwołane zostało celem sformułowania opinii Izby w odniesieniu do tez podstawowych reformy ubezpieczeń społecznych. Ustalone przez Izbową Komisję Socjalną wnioski, skierowane zostały do Związku Izb Przemysłowo-Handlowych.

KONFERENCJA W SPRAWIE PROJEKTU USTAWY O ROBOTNIKACH PORTOWYCH W GDYNI.

W związku z opracowanym przez Ministerstwo Opieki Społecznej projektem ustawy o robotnikach portowych w Gdyni. która ma znowelizować obecnie obowiązujące rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 października 1933 roku w tym przedmiocie, w Izbie naszej odbyła się w dniu 31 sierpnia konferencja pod przewodnictwem Dyrektora dr. J. Kulikowskiego przy udziale przedstawicieli sfer portowych, mająca na celu rozpatrzenie wspomnianego projektu ustawy.

AKCJA IZBY W ZAKRESIE SZKOLENIA ARBITRÓW BAWEŁNY POLAKÓW.

Sprawa przygotowania kadr wykwalifikowanych pracowników w zakresie handlu bawełną w porcie gdyńskim drogą szkolenia specjalistów - klasyfikatorów nie przestaje być przedmiotem prac naszej Izby. Izba w porozumieniu z Izbą Przemysłowo - Handlową w Łodzi i Bankiem Gospodarstwa Krajowego już z górą od dwóch lat kształci za granicą klasyfikatorów bawełny Polaków w centrach handlu bawełną. Dwóch praktykantów klasyfikatorów, po zakończeniu w roku zeszłym studiów w Hawrze oraz po przejściu kilkumiesięcznego przeszkolenia w Bremie, wyjechało ostatnio na dalszą praktykę do Liverpoolu. trzeci praktykant z tej samej grupy wyjedzie również do Liverpoolu w najbliższym czasie. Do Bremy skierowany zostanie przez Izbę czwarty praktykant - klasyfikator. który z wynikiem dobrym zakończył niedaw-

no pracę przy Izbie Arbitrażowej w Hawrze. W ten sposób z chwilą uruchomienia arbitrażu bawełny w Gdyni będzie już odpowiednio przygotowany personel arbitrażystów bawełny — Polaków.

Związane z tą akcją Izby sprawy, omówione zostały ostatnio przez Izbę na specjalnej konferencji z przedstawicielami firm gdyńskich, trudniących się handlem i manipulacją bawełny w porcie gdyńskim.

ROKI PODATKOWE DELEGATA IZBY SKARBOWEJ W GRUDZIĄDZU.

Urząd zawiadamia, że w dniu 21 IX r. b. odbędą się w lokalu Urzędu Skarbowego w Gdyni roki podatkowe dla firm podlegających kompetencji wymiarowej Oddziału Bilansowego Izby Skarbowej w Grudziądzu, które przeprowadzi delegat Izby Skarbowej.

ZAMORSKIE OBROTY TOWAROWE PORTU GDYŃSKIEGO W MIES. SIERPNIU BR. ORAZ W OKRESIE: STYCZEŃ—SIERPIEŃ BR.

Zamorskie obroty towarowe portu gdyńskiego w mies. *sierpniu* br. osiągnęły *759.671,8 ton* wobec 781.510,7 ton w mies. lipcu br. oraz 659.764,1 ton w mies. sierpniu 1936 roku.

Miesiąc sprawozdawczy przynosi nieznaczny 2,7%-owy spadek obrotów w porównaniu z ub. mies. lipcem br. (781.510,7 t.) oraz 15,1%-owy wzrost w stosunku do miesiąca sierpnia 1936 r. (659.764,1 t.)

Dotychczasowe ogólne wyniki zamorskich obrotów towarowych portu (przywóz i wywóz łącznie) w okresie: styczeń — sierpień br. (5.884.058,8 ton) wykazują 20,1%-owy wzrost obrotów w porównaniu z analogicznym okresem czasu roku ubiegłego (4.896.808,6 t.)

Na uzyskanie tych ogólnych obrotów zamorskich w okresie pierwszych ośmiu miesięcy roku bieżącego złożył się przywóz zamorski — 1.153.446 ton oraz wywóz zamorski — 4.730.612,8 ton.

Przywóz zamorski w okresie pierwszych ośmiu miesięcy br. (1.153.446 ton) wykazuje poważny 48,7%-owy wzrost w porównaniu z przywozem zamorskim w tym samym okresie czasu roku ubiegłego (775.450 ton). Podobnie jak i lipiec również i miesiąc sprawozdawczy wnosi pewne nieznaczne osłabienie tempa wzrostu przywozu, które w okresie: styczeń—lipiec br. wynosiło 54,3%, podczas gdy obecnie — 48,7%.

Wywóz zamorski w okresie pierwszych ośmiu miesięcy br. (4.730.612,8 ton) wykazuje 14,7%-owy wzrost w stosunku do analogicznego okresu czasu roku ubiegłego (4.121.358,6 ton). W przeciwieństwie do przywozu zamorskiego tempo wzrostu wywozu zamorskiego utrzymuje się nadal w tej samej wysokości, co i w okresie: styczeń—lipiec br.

Import zamorski w miesiącu sprawozdawczym (136.633,8 ton) wykazuje nieznaczny 0,5%-owy wzrost w porównaniu z lipcem br. (135.841,3 ton) oraz nieco poważniejszy 17,1%-owy wzrost w stosunku do miesiąca sierpnia 1936 r. (116.617,1 ton).

Do pozycyj importu zamorskiego, które w miesiącu sprawozdawczym wykazały wzrost w porównaniu z poprzednim miesiącem lipcem należą (w nawiasie dane liczbowe za mies. lipiec br.): ryż surowy — 7.683 t. (98 t.), owoce suszone — 596 t. (109 t.), herbata — 111 t. (87 t.), rośliny i materiały roślinne — 213 t. (127 t.), żywica — 851 t. (735 t.), śledzie świeże — 146 t. (4 t.), śledzie solone — 4.818 t. (2.389 t.), oleje — 243 t. (116 t.), asfalt — 724 t. (10 t.), tran — 316 t. (245 t.), napoje alkoholowe i inne — 74 t. (42 t.), tytoń — 777 t. (300 t.), siarka — 878 t. (506 t.), przetwory chemiczne — 380 t. (151 t.), farby — 154 t. (55 t.), fosforyty — 4.221 t. (3.234 t.), skóry — 2.259 t. (1.986 t.), wełna — 633 t. (497 t.), odpadki wełniane — 65 t. (45 t.), włókna — 81 t. (22 t.), juta — 1.064 t. (837 t.), szmaty — 1.343 t. (1.003 t.), kauczuk — 540 t. (358 t.), celuloza — 1.234 t. (971 t.), złom żelazny — 63.279 t. (53.029 t.), miedź — 1.612 t. (849 t.), cyna — 142 t. (79 t.), wyroby żelazne i metalowe — 407 t. (256 t.), oraz części wagonów i lokomotyw — 253 t. (224 t.)

Spośród powyższych pozycyj zwraca uwagę poważny o wybitnie sezonowym charakterze wzrost przywozu ryżu surowego oraz śledzi solonych. Należałoby podkreślić utrzymywanie się nadal na wysokim poziomie importu złomu żelaznego. Miesiąc sprawozdawczy wykazuje tu ok. 20%-owy wzrost.

W miesiącu sprawozdawczym w porównaniu z poprzednim miesiącem lipcem br. wykazały spadek pozycje importu (w nawiasie dane za mies. lipiec br.): nasiona oleiste — 2.241 t. (2.976 t.), owoce świeże — 851 t. (919 t.), kakao — 120 t. (934 t.), rudy różne i wypałki pirytowe — 14.111 t. (18.638 t.), piryty — brak (11.107 t.), tłuszcze i oleje roślinne — 232 t. (356 t.), tłuszcze zwierzęce surowe — 913 t. (1.079 t.), garbniki — 588 t. (1.092 t.), żużle Thomasa — 11.200 t. (11.950 t.), bawełna — 4.214 t. (4.861 t.), papier i makulatura — 1.507 t. (1.979 t.), maszyny, aparaty i części — 498 t. (512 t.), oraz samochody, motocykle i ich części — 475 t. (734 t.)

Spośród powyższych pozycyj zwraca uwagę poważny spadek przywozu surowców hutniczych. Pozostałe pozycje wykazują normalne wahania miesięczne.

Szczegółowo ilustruje przywóz zamorski w mies. sierpniu br. w porównaniu z tym samym miesiącem roku ubiegłego poniższe zestawienie:

IMPORT (tony)

	Sierpień 1937 r.	Sierpień 1936 r.
Nasiona różne	4	—
nasiona oleiste	2.241	1.320

ryż surowy	7.683	2
owoce świeże	851	429
owoce suszone	596	390
konserwy owocowe	27	17
orzechy i migdały	23	13
kawa	350	710
herbata	111	89
kakao	120	290
korzenie	86	121
rośliny i mater. roślinne	213	57
żywica	851	432
śledzie świeże	146	53
śledzie solone	4.818	4.301
rudy różne i wypałki pirytowe	14.111	26.480
piryty	—	—
oleje	243	138
smoła i smary	29	38
asfalt	7.214	21
tłuszcze i oleje roślinne	232	180
tłuszcze zwierz. surowe	913	804
tran	316	85
napoje alkoholowe i inne	74	41
tytoń	777	107
siarka	878	262
przetwory chemiczne	380	210
farby	154	46
garbniki	588	2.162
fosforyty	4.221	3.404
żużle Thomasa	11.200	5.600
sól potasowa	—	70
skóry	2.259	3.027
wełna	633	900
odpadki wełniane	65	106
przędza wełniana	15	49
bawełna	4.214	5.177
odpadki bawełny	191	117
przędza bawełniana	168	303
len, konopie, sizal i in. wł. rośl.	81	49
juta	1.064	1.126
szmaty	1.343	1.540
kauczuk	540	380
wyroby gumowe	80	64
papier i makulatura	1.507	996
papa, tektura	24	29
celuloza	1.234	1.137
żelazo surowe	520	342
metale różne	158	297
złom żelazny	63.279	48.069
miedź	1.612	1.076
cyna	142	89
cynk	—	1
wyr. żelazne i metalowe	407	204
maszyny, aparaty i części	498	294
części wagonów i lokom.	253	455
samochody, motocykle i części	475	57
różne	2.912	2.612
Razem	136.634	116.617

Poważny wzrost importu zamorskiego w mies. sierpniu br. w porównaniu z tym samym miesiącem roku ubiegłego spowodowały przede wszystkim pozycje (w nawiasie dane za mies. sierpień 1936 r.): ryżu surowego — 7.683 t. (2 t.), nasion oleistych — 2.241 t. (1.320 t.), owoców świeżych — 851 t. (429 t.), żywicy — 851 t. (432 t.), śledzi solonych — 4.818 t. (4.301 t.), żużli Thomasa — 11.200 t. (5.600 t.), fosforytów — 4.221 t. (3.404 t.), papieru i makulatury — 1.507 t. (996 t.), celulozy — 1.234 t. (1.137 t.), złomu żelaznego — 63.279 t. (48.069 t.), miedzi — 1.612 t. (1.076 t.), oraz maszyn, aparatów i części — 498 t. (294 t.) Podobnie, jak i w poprzednim miesiącu zwraca uwagę poważny wzrost surowców hutniczych (złomu) oraz surowców nawozów sztucznych.

Spadek natomiast wykazały w m. sierpniu br. w porównaniu z tym samym miesiącem 1936 roku pozycje (w nawiasie dane za mies. sierpień 1936 roku): kawy — 350 t. (710 t.), rud różnych i wypałków pirytowych — 14.111 t. (26.480 t.), bawełny — 4.214 t. (5.177 t.), juty — 1.064 t. (1.126 t.), szmat — 1.343 t. (1.540 t.), skór — 2.259 t. (3.027 t.), oraz części wagonów i lokomotyw — 253 t. (455 t.)

W okresie pierwszych ośmiu miesięcy (styczeń — sierpień br.) w porównaniu z analogicznym okresem czasu 1936 roku zwraca uwagę wzrost: rud różnych i wypałków pirytowych — 116.694 t. (71.541 t.), pirytów — 19.746 t. (11.716 t.), fosforytów — 80.384 t. (72.726 t.), żużli Thomasa — 41.246 t. (28.836 t.), złomu żelaznego — 467.414 t. (238.342 t.) oraz miedzi — 10.705 t. (7.927 t.) Do pozycyj, które w powyższym okresie wykazały spadek należy jeden z najpoważniejszych surowców włókienniczych, bawełna (51.762 t. w okresie: I—VIII br. wobec 60.236 t. w okresie: I—VIII 1936 r.)

Wywóz zamorski w miesiącu sprawozdawczym (623.038 ton) wykazuje 3,5%-owy spadek w porównaniu z ub. miesiącem lipcem br. (645.669,4 ton) oraz 14,7%-owy wzrost w stosunku do mies. sierpnia 1936 r. (543.147 t.)

Spadek wywozu zamorskiego w miesiącu sprawozdawczym spowodowały pozycje (w nawiasach dane za mies. lipiec br.): węgiel eksportowy — 477.031 t. (505.215 t.), cukier — 4.844 t. (9.461 t.), melasa — brak (4.570 t.), bekony — 1.553 t. (1.903 t.), słód — 810 t. (1.512 t.), dykty i forniery — 1.234 t. (1.502 t.) oraz metale różne — 26 t. (332 t.)

Decydujący wpływ na obniżenie się eksportu wywarł węgiel eksportowy, gdyż liczny jest szereg tych pozycyj eksportu, które w miesiącu sprawozdawczym wykazały wzrost w porównaniu z lipcem br. i należą tu (w nawiasach dane za mies. lipiec br.): mąka ryżowa — 1.226 t. (738 t.), szynki i inne peklowane — 385 t. (200 t.), cement — 586 t. (579 t.), sól — 392 t. (brak), węgiel bunkrowy — 52.137 t. (50.295 t.), koks — 23.790 t. (21.721 t.), przetwory mięsne — 1.335 t. (1.082 t.), wytłoki buraczane — 276 t. (brak), sól potasowa — 155 t. (brak), siarczan amonu — 2.041 t. (brak),

bale i słupy — 7.303 t. (6.169 t.), drzewo tarte — 15.771 t. (15.215 t.), wyroby z drzewa — 821 t. (719 t.), papa i tektura — 445 t. (181 t.), żelazo handlowe — 7.967 t. (4.463 t.), wyroby żelazne i metalowe — 1.894 t. (1.569 t.), szyny kolejowe — 4.040 t. (brak), rury żeliwne i żelazne — 2.640 t. (1.776 t.) oraz cynk — 1.926 t. (973 t.)

Podkreślić należy wzmożenie się wywozu szeregu produktów hodowlanych, chemicznych (siarczan amonu), drzewnych oraz żelaznych (żelazo handlowe, szyny kolejowe).

Szczegółowo ilustruje wywóz zamorski w mies. sierpniu rb. w porównaniu z tym samym miesiącem roku ubiegłego poniższe zestawienie:

EKSPORT (tony)

	Sierpień 1937 r.	Sierpień 1936 r.
Strączkowe	—	31
mąka ryżowa	1.226	331
mąka pastewna	—	103
ryż	153	2.435
słód	810	1.462
owoce świeże	20	10
konserwy owocowe	2	6
nasiona i rośliny	112	20
szynki i inne peklowane	385	373
bekony	1.553	1.437
drób i ptactwo bite	24	24
jaja	2.458	2.579
masło	612	1.185
cement	586	660
sól	392	—
węgiel eksportowy	477.031	419.465
węgiel bunkrowy	52.137	34.253
koks	23.790	22.263
oleje i parafiny	6	11
tłuszcze zwierzęce	—	338
przetwory mięsne	1.335	1.101
cukier	4.844	616
napoje alkoholowe	15	2
spirytus	—	7
makuchy	—	598
wytłoki buraczane	276	973
soda	—	3
salmiak	50	38
karbid	40	141
farby	6	4
mączka kostna	413	607
biel cynkowa	424	352
sól potasowa	155	1.910
saletra	15	—
siarczan amonu	2.041	—
skóry	180	65
tkaniny	658	831
bawełna i odpadki	121	46
bale i słupy	7.303	888
drzewo tarte	15.771	25.187
wyroby z drzewa	821	427
klepki	76	—
dykty	1.234	1.421
meble gięte	479	418
wyroby koszykarskie	58	84
papier	198	498
papa i tektura	445	236
celuloza	204	789
żelazo surowe	255	881
żelazo handlowe	7.967	9.007
metale różne	26	132
wyr. żelazne i metalowe	1.894	2.237
szyny kolejowe	4.040	—
rury żeliwne i żelazne	2.640	1.753
cynk	1.926	1.713
blacha cynkowa	283	755
różne	5.548	2.441
Razem	623.038	543.147

Zgodnie z powyższym zestawieniem wzrost wywozu w mies. sierpniu br. w porównaniu z tym samym miesiącem roku ubiegłego spowodowały przede wszystkim pozycje (w nawiasie dane za mies. sierpień 1936 r.): węgiel eksportowy — 477.031 t. (419.465 t.), węgiel bunkrowy — 52.137 t. (34.253 t.), koks — 23.790 t. (22.263 t.), mąka ryżowa — 1.226 t. (331 t.), szynki i inne peklowane — 385 t. (373 t.), bekony — 1.553 t. (1.437 t.), cukier — 4.844 t. (616 t.), siarczan amonu — 2.041 t. (brak), bale i słupy — 7.303 t. (888 t.), szyny kolejowe — 4.040 t. (brak), rury żeliwne i żelazne — 2.640 t. (1.753 t.), oraz cynk — 1.926 t. (1.713 t.)

Oprócz grupy wytworów mineralnych, produktów hodowlanych, rolniczych (cukier) należy podkreślić wzmożenie się wywozu produktów hutniczych (szyny kolejowe, rury, cynk).

Do pozycyj, których wywóz obniżył się w miesiącu sierpniu br. w porównaniu z tym samym miesiącem 1936 roku należy przede wszystkim: drzewo tarte — 15.771 t. (25.187 t.), żelazo handlowe — 7.967 t. (9.007 t.) oraz wyroby żelazne i metalowe — 1.894 t. (2.237 t.).

Eksport zamorski w okresie pierwszych ośmiu miesięcy (styczeń — sierpień) br. w stosunku do analogicznego okresu czasu roku ubiegłego wykazuje wzrost głównie dzięki pozycjom: węgla eksportowego — 3.599.199 t. (3.173.348 t.) węgla bunkrowego — 382.588 t. (244.929 t.), koksu — 172.327 t. (141.931 t.), przetworów mięsnych — 15.161 t. (8.968 t.), siarczanu amonu — 34.577 t. (13.424 t.), żelaza surowego — 6.164 t. (4.984 t.), żelaza handlowego — 65.459 t. (54.122 t.), metali różnych — 1.420 t. (489 t.), wyrobów żelaznych i metalowych — 1.894 t. (1.569 t.), szyn kolejowych — 4.040 t. (brak), rur żeliwnych i żelaznych — 2.640 t. (1.776 t.) oraz cynku — 1.926 t. (973 t.)

Wśród pozycyj eksportu, które uległy zmniejszeniu w ciągu ośmiu miesięcy (styczeń — sierpień) br. wymienić należy przede wszystkim: drzewo tarte — 99.635 t. (178.067 t. w okresie: I—VIII 1936 r.), jaja — 12.255 t. (16.834 t.), masło — 3.664 t. (7.238 t.), cement — 4.305 t. (10.837 t.), cukier — 29.436 t. (39.679 t.), makuchy — 8.599 t. (13.279 t.), papier — 3.275 t. (5.113 t.), oraz celuloza — 3.429 t. (7.635 t.)

Ruch statków w miesiącu sprawozdawczym analogicznie do obrotów towarowych wykazuje w porównaniu z lipcem br. spadek ilości oraz pojemności statków. Przyszło bowiem 493 (528) statki o pojemności 517.545 n. r. t. (533.422 n. r. t.), wyszło zaś 487 (537) statków o pojemności 514.990 n. r. t. (535.046 n. r. t.)

Kolejność bander ukształtowała się następująco: Polska — 1 miejsce, Szwecja — 2, Anglia — 3, Niemcy — 4, Włochy — 5, Finlandia — 6, Francja — 7, Dania — 8, Norwegia — 9, Stany Zjedn. Am. P. — 10, Grecja — 11, Łotwa — 12, Estonia — 13, Holandia — 14, Panama — 15, W. M. Gdańsk — 16, Jugosławia — 17, Rumunia — 18 oraz Węgry — 19. Pierwsze dwie bandery pozostają bez zmian. Przesunęła się jedynie bandera angielska z 5 miejsca na 3, bandera włoska z 7 miejsca na 5, oraz bandera francuska z 9 miejsca na 7.

Średni tonaż statku, zawijającego do Gdyni w mies. sierpniu br. wyniósł 1.049,7 n. r. t. (1.010,3 n. r. t.) Średni postój statków w porcie wyniósł 49,8 godzin (50,8 godzin). Średnia ilość statków, przebywających jednocześnie w porcie wynosiła 45 (48).

Ruch statków w miesiącu sierpniu br. ilustruje poniższe zestawienie:

Ruch statków:

	Przyszło		Wyszło	
	ilość	NRT.	ilość	NRT.
Polska	62	92.895	63	89.197
W. M. Gdańsk	7	3.615	7	2.170
Anglia	30	45.968	28	48.009
Dania	55	28.239	55	29.161
Estonia	19	14.271	20	14.597
Finlandia	35	40.346	33	36.522
Francja	7	32.334	7	32.334
Grecja	8	21.453	9	24.234
Holandia	14	6.160	16	6.439
Jugosławia	2	3.884	1	1.135
Łotwa	19	20.687	19	20.688
Niemcy	65	41.194	61	40.915
Norwegia	35	24.323	34	27.093
Panama	3	4.040	2	3.195
Rumunia	1	346	1	346
Stany Zj. Am. P.	8	24.951	8	24.951
Szwecja	109	73.060	109	72.957
Węgry	1	346	1	346
Włochy	13	37.558	14	41.047
Razem	493	517.545	487	514.990

Ruch pasażerów w związku z poważnym wzrostem wycieczek morskich, organizowanych przez G. A. L. oraz ruchu turystycznego wykazuje nadal poważne ożywienie. Przyjechało bowiem 3.681 (3.018) pasażerów, w tym: z Anglii — 166, Argentyny — 80, Belgii — 46, Brazylii — 23, Danii — 234, Finlandii — 22, Francji — 275, Holandii — 16, Łotwy — 2, Norwegii — 9, Stanów Zjednoczonych Am. P. — 359, Szwecji — 32, via W. M. Gdańsk — 2 oraz wycieczek morskich G. A. L. — 2.415. Wyjechało zaś 4.946 (4.620) pasażerów, w tym: do Anglii — 559, Argentyny — 468, Belgii — 5, Brazylii — 368, Danii — 35, Estonii — 7, Finlandii — 3, Francji — 477, Norwegii — 3, Stanów Zjednoczonych Am. P. — 725, Szwecji — 20, via W. M. Gdańsk — 2, oraz wycieczek morskich G. A. L. — 2.274 osób.

NOWE MOŻLIWOŚCI DLA OBSŁUGI TOWAROWEJ POMIĘDZY GDYNIĄ — A PORTAMI AMERYKI.

Ze względu na brak bezpośrednich połączeń z różnymi portami Ameryki, Polska Agencja Morska zorganizowała obsługę towarową z Gdyni/Gdańska do wszystkich portów Ameryki, do których nie istnieją bezpośrednie linie okrętowe.

Polska Agencja Morska uzyskała wyłączne przedstawicielstwa na Polskę i Gdańsk następujących linij okrętowych: *United Fruit Company* do Guatemali, Hondurasu, Salvadoru, Nikaragui, Costarici, Panamy, Kolumbii, Jamajki, Kuby. *Colombian S. S. Co. Inc.* do Haiti, Jamajki, Kolumbii i Cristobal-Colon. *Red „D" Line* do Porto Rico, Venezueli, Zachodnich Indyj Holenderskich. *New-York & Cuba Mail S. S. Co.* do Kuby i Meksyku. *Canadian National Railways* do wszystkich miejscowości w Kanadzie i w Zachodnich Stanach U. S. A. *East Asiatic Company* do Zachodniego Wybrzeża Stanów Zjednoczonych i Kanady oraz *Booth Line* do Północnej Brazylii (Pará, Manáos, Iquitos, Maranham, Ceará, Parnahyba).

Do powyższych kierunków wystawiane są bezpośrednie konosamenty. W ten sposób zaistniały z Gdyni/Gdańska okazje załadowcze 6—7 razy miesięcznie.

WIADOMOŚCI MORSKIE

TARGI W BARI A ITALO-BAŁTYCKA KOMUNIKACJA OKRĘTOWA.

W Lewantyńskiej Wystawie Próbek w Bari wzięła udział również La Costiera, towarzystwo, utrzymujące komunikację pomiędzy portami włoskimi z jednej strony, a portami bałtyckimi, między innymi również z Gdynią i Gdańskiem, z drugiej strony. Stoisko La Costiera spełnić ma zadanie zwrócenia uwagi zwiedzających wystawę na możliwości, jakie dają bezpośrednie stosunki komunikacyjne Italii z krajami Bałtyku i w tym celu zgromadzono sporą literaturę o bałtyckich krajach

do dyspozycji gości wystawowych. Przedstawiciele La Costiera będą odwiedzać wystawę celem dyskutowania z zainteresowanymi stronami sprawy zwiększenia częstotliwości bezpośredniej komunikacji i ożywienia handlu pomiędzy Italią a Bałtykiem.

SZYBKIE ZMNIEJSZENIE SIĘ BAŁTYCKIEGO TONAŻU TRAMPOWEGO NIEMIEC.

Tonaż ogólny Niemiec od r. 1931 zmniejszył się o 13%, w dużej mierze wskutek energicznej akcji rozbiórki na złom starego unieruchomionego tonażu; akcji tej nie dorównało budownictwo nowego tonażu. Ta przeciętna jednak kryje w sobie poważne przesunięcia: tonaż północno morski się zwiększył, natomiast tonaż bałtycki się zmniejszył bardzo znacznie.

Spośród portów bałtyckich tylko Królewiec nie zmniejszył, lecz nawet zwiększył swój tonaż o 5 tysięcy ton, a to w związku ze znaną akcją rozwijania przewozów morskich pomiędzy tym portem a innymi portami Niemiec. Natomiast Rostock zmniejszył swój tonaż o 20 proc., Szczecin i Lubeka o 30 proc., Flensburg i Kiel nawet o 60 proc., w porównaniu ze stanem na 1 stycznia 1931 roku.

Zjawiska te tłumaczą się nie tylko faktycznym zmniejszeniem ilości przypisanych do portów bałtyckich okrętów, zwłaszcza trampów, lecz również likwidacją drobnych przedsiębiorstw armatorów bałtyckich, przeniesieniem portów macierzystych ich statków nad morze Północne, do Hamburga i Bremy.

Tonaż liniowy ucierpiał przy tym mniej, katastrofalnie natomiast stanęła kwestia trampingu. Właśnie nieodpowiedni stan nie rentującego się starego tonażu bałtyckich trampów był jedną z pobudek do zlikwidowania małych bałtyckich przedsiębiorstw żeglugi. Nie miały one sił na odnowienie swego tonażu, starym zaś pracowały coraz mniej rentownie. Powrót koniunktury i z nią zwyżka cen tonażu całkiem zamknęły perspektywy przed trampingiem, opartym o mniejsze przedsiębiorstwa w bałtyckich portach Niemiec, wobec czego jego perspektywy są gorsze obecnie niż parę lat temu.

Dalsze perspektywy, o ile chodzi o kabotaż, są zamknięte przebudową Mittellandkanału, którego wykończenie zabierze sporo ładunków kabotażowi. Na budowie poprzecznej osi dróg wodnych Niemiec skorzysta jednak bardzo Lubeka, która stanie się jednocześnie bałtycką ekspozyturą Hamburga i śródlądowych dróg wodnych Niemiec.

ROCZNE SPRAWOZDANIE NORWESKIEGO ZWIĄZKU ARMATORÓW.

Sprawozdanie roczne norweskiego Związku Armatorów, które się ukazało obecnie przed rocznym zebraniem Związku, mającym się odbyć 30 września, wykazuje, że norweska flota handlowa na 1 lipca rb. składała się z 1.901 statków pojemności 4,35 mil. TRB., z których 1.269 statków i 3,93 mil. TRB. należało do Związku. W żegludze zagranicznej było zatrudnionych 1.030 statków pojemności 3,58 mil. TRB. Co do sytuacji żeglugi norweskiej sprawozdawca stwierdza ogólne polepszenie, jednak zaznacza, że linie regularne, związane długoletnimi umowami, mało odczuwają tę poprawę; jedna trzecia floty norweskiej jest wydzierżawiona na czas i umowy dzierżawne zawarte zostały już dawno i oczywiście po ówczesnych niskich stawkach, tak że obecnie z wysokich stawek korzyść ciągnie nie armator, a dzierżawca.

ZWYŻKA SZWEDZKIEGO WSKAŹNIKA FRACHTÓW.

W sierpniu szwedzki wskaźnik frachtów, opracowany przez Svenska Handelsbanken zwyżkował w dalszym ciągu i osiągnął obecnie 180 wobec 174 w lipcu. W tymże okresie r. ub. wynosił tylko 113.

SZYBKI ROZWÓJ PORTU W SZTOKHOLMIE A POTRZEBA NOWYCH INWESTYCYJ.

W obecnym swym stanie port sztokholmski nie może już podołać szybko wzrastającemu ruchowi i konieczna jest dalsza rozbudowa basenów oraz środków przeładunkowych, — tak oświadczył główny dyrektor portu p. Sal. Vinberg. Wpływy portu za ostatni rok wyniosły prawie 7 milionów koron i dziś już powiedzieć można, że za bieżący rok będą większe. Jak silnie wyzyskane są dźwigi widać z tego, że kranowego zapłacono w ostatnim roku 453 tys. koron wobec 333 tys. koron wpłaconych w roku poprzednim.

Na razie przewiduje się rozszerzenie Norra Hammarbyhamn kosztem 1,5 mil. koron i ustawienie 2 nowych dźwigów.

25-LECIE ZARZĄDU SZWEDZKICH PORTÓW.

W roku 1912 powstała instytucja Zarządu Szwedzkich Portów, która w ten sposób święci obecnie swe dwudziestopięciolecie. Liczność portów, na wyjątkowo długiej linii brzegowej i ich niewystarczające przystosowanie do potrzeb nowoczesnego ruchu wymagały powstania tego rodzaju instytucji, która obecnie spogląda na ćwierć wieku owocnej i wszechstronnej pracy.

Sam port Sztokholmu wydał w tym czasie 211 milionów koron na urządzenia portowe i przeładunkowe.

Scandinavian Shipping Gazette przypuszcza, że wobec ożywienia obecnego dopiero

najbliższe lata postawią najpoważniejsze problemy, które będzie musiał rozwiązywać Zarząd Portów, opierając się na zdobytych poprzednio doświadczeniach.

INWESTYCJE W PORTACH FINLANDII.

W porcie Helsinki oddany będzie do użytku we wrześniu rb. nowo wybudowany magazyn. Należy on do najbardziej nowoczesnych w Finlandii i być może całej Skandynawii. Powierzchnia jego wynosi 10 tys. m kw. a zaopatrzony on jest w 4 dźwigi, w tym dwa o nośności 2,5 tony, a dwa 5 ton. Poza tym jest w budowie 460 m nabrzeży, z czego 110 m będzie ukończonych w tym roku. Ogółem koszt inwestycyj w porcie Helsinki wynosi 28,4 mil. mf. Wyborg buduje 165 m nabrzeży i uzyskuje 2 nowe dźwigi. Abo pogłębia swój port, odnawia 120 m nabrzeży i udoskonala swój suchy dok. W porcie Kotka buduje się 240 m nabrzeży.

Wiadomości celne, eksportowe i importowe

AKCJA W KIERUNKU OŻYWIENIA EKSPORTU DO INDYJ BRYTYJSKICH.

W dniu 14 września przybył do Gdyni p. Roman Przedpełski, mianowany ostatnio wicekonsulem w nowoutworzonym konsulacie R. P. w Kalkucie. Jest to druga placówka na terenie Indyj Brytyjskich, gdyż dotąd istniał tylko konsulat w Bombaju. Fakt utworzenia tej nowej placówki świadczy o wadze, jaka jest przywiązywana do tamtejszego rynku dla zbytu towarów polskich.

P. Wicekonsul Przedpełski przed wyjazdem do Kalkuty dokonuje objazdu poszczególnych ośrodków Polski dla poinformowania się o postulatach przemysłu i handlu w zakresie wymiany handlowej z Indiami Brytyjskimi. Dla ułatwienia mu zadania Izba nasza zorganizowała w dniu 14 bm. konferencję, na którą przybyli przedstawiciele firm przemysłowych i handlowych z Gdyni i innych miejscowości Okręgu Izby.

Podczas konferencji stwierdzono, że na terenie Indyj Brytyjskich istnieją możliwości zbytu niektórych artykułów, produkowanych w okręgu izbowym. Artykuły te częściowo już zostały wprowadzone na rynek tamtejszy, jednak dalszy rozwój eksportu napotyka na konkurencję japońską oraz wymaga dostosowania warunków dostawy towarów i opakowania do miejscowych wymogów. Wielkie znaczenie ma również sprawa utrzymania regularnych połączeń morskich oraz pozyskanie na miejscu odpowiednich agentów handlowych.

Spodziewać się należy, iż odbyta w Izbie konferencja w związku z otwarciem konsulatu w Kalkucie przyczyni się do ułatwienia ekspansji handlowej firm okręgu izbowego na terenie Indyj Brytyjskich.

POSIEDZENIE REGIONALNEGO KOMITETU PRZYWOZOWEGO.

W dniu 14 września odbyło się pod przewodnictwem dyrektora Izby dra J. Kulikowskiego posiedzenie Regionalnego Komitetu Przywozowego. Podzielone zostały kontyngenty na artykuły następujące: cynamon z Ceylonu i z Indyj Holenderskich, przędza bawełniana z Anglii, pieprz z Indyj Holenderskich, rodzynki z Cypru, orzechy ziemne z Indyj Holenderskich, paciorki ze szkła z Czechosłowacji, przędza wełny z Anglii, kamień winny z Anglii, herbata z Ceylonu, masło kakaowe dla handlu z Holandii, maszyny do pisania z Niemiec, ziele angielskie z Jamajki, goździki z kolonij angielskich, bielizna stołowa z Czechosłowacji, tkaniny bawełniane z Czechosłowacji, śrut soji z Danii, odpadki czesanek z Anglii, kawa z kolonij angielskich, korzeń ryżowy z kontyngentu ogólnego.

KONTROLA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO W HISZPANII.

Zgodnie z informacjami, otrzymanymi przez Izbę od Poselstwa R. P. w Madrycie Rząd hiszpański wydał dekret, na mocy którego całkowity eksport i import towarów zagranicznych w Hiszpanii uzależniony został od uprzedniego zezwolenia hiszpańskiego Ministra Skarbu. Zezwolenia na dokonanie transakcji w handlu z zagranicą udzielane są na podstawie wniosków Generalnej Dyrekcji Handlu.

Dekret wszedł w życie z dniem 16 sierpnia br.

TRZYMANIE W CHŁODNI JAJEK I DROBIU.

Wydział Badania Naukowego i Przemysłowego (Departament of Scientific and Industrial Research) podaje raport Komitetu dla Badania Żywności (Food Investigation Board) o trzymaniu jajek i drobiu w chłodni. Podczas składowania jajek odbywa się stopniowe upłynnienie białka. Doświadczenia wykazały powolny rozkład protein-muskinu w białku. Rozkład ten występuje wyraźniej przy zwykłym powietrzu niż w atmosferze zawierającej *dwutlenek węgla* (Carbon dioxide). Okazuje się, że składowanie w atmosferze zawierającej 2,5% *dwutlenku węgla* (Carbon dioxide) polepsza stan, specjalnie żółtka. Atmosfera zawierająca wysoką koncentrację dwutlenku węgla (60—100%) polepsza jajko znacz-

nie; żółtko jest twardsze, a białko bardziej płynne. Jajko utrzymuje się w takiej atmosferze przez 8 miesięcy bez zepsucia.

Zrobiono ciekawą próbę opakowania mrożonego drobiu w papier aluminiowy, ujęty z obu stron w papier woskowy Sposób okazał się świetny nawet po 8 miesiącach składowania.

MOŻLIWOŚCI DOSTAW DRZWI PŁYTOWYCH DO ALGERU.

Pojemność rynku algerskiego w zakresie zapotrzebowania na drzwi płytowe trudno jest ustalić, statystyka bowiem notuje przywóz łączny zarówno drzwi, jak i okien, stor drewnianych itp. artykułów. Za rok 1935 zanotowano następujący przywóz (w kwintalach):

z Francji	2.331
z Niemiec	3
z Hiszpanii	3
z Belgii	3
ze St. Zj. A. P.	5
z Maroka franc.	247
z Tunisu	27
Razem	2.619

Import drzwi płytowych do Algeru nie podlega ograniczeniom kontyngentowym.

Stawki celne zależą od gatunku drzewa oraz stanu przeróbki (art. 601 Taryfy Celnej franc.):

1) z drzewa twardego oraz z twardego w połączeniu z drzewem miękkim — 97 fr. 80 za 100 kg brutto;

2) z drzewa miękkiego — 49 fr. 90 za 100 kg brutto;

3) malowane, lakierowane koloru jednostajnego — 119 fr. 07 za 100 kg brutto;

4) rzeźbione, z ornamentami wypukłymi lub wklęsłymi, pozłacane, ozdobione rysunkami imitującymi słoje drzewne lub inne — 199 fr. 60 za 100 kg netto.

Do powyższych stawek należy doliczyć 13% dodatek w myśl ustawy z dnia 8 VII br.

Do niedawna drzwi płytowe były mało znane na algerskim rynku, obecnie zastosowanie ich ciągle się zwiększa. W Algerze nie ma firm, któreby się zajmowały wyłącznym lub stałym sprowadzaniem drzwi płytowych. Artykuł ten może interesować większe zakłady stolarskie oraz firmy drzewne. Ponadto w Algerze nie ma stałego „typu" drzwi, któreby miały stałe zastosowanie. Innymi słowy, konstrukcja drzwi w Algerze nie jest standaryzowana. Przy budowie domów typ drzwi ustala architekt w porozumieniu z właścicielem, drzwi zaś jak i inne części domu z drzewa są wykonywane przez zakłady stolarskie. W związku z tym firmy zainteresowane (to znaczy firmy drzewne lub zakłady stolarskie) nie mają interesu robić zapasów, gdyż zamówienia mogą nie zgadzać się z typem będącym na składzie. Ponadto sprowadzanie drzwi może być opłacalnym jedynie, gdy chodzi o większe zamówienia. Firmy stolarskie, jak wynika z badań konsulatu, interesują się drzwiami płytowymi produkcji polskiej i mogłyby udzielać zamówienia pod warunkiem jednak konkurencyjności cen.

Zaznaczyć należy, że nadsyłane rysunki winny przedstawiać drzwi z przodu i w przekroju wewnętrznym.

Orientacyjna cena drzwi płytowych fornierowanych obustronnie, rozmiaru 2 m 10 cm na 83 cm, grubości 35 mm (to jest rozmiar mający największe rozpowszechnienie w Algerze), wykonanych na miejscu, wynosi przeciętnie około 120—125 fr.

IMPORT ZIEMNIAKÓW KONSUMCYJNYCH I SADZENIAKÓW DO ARGENTYNY.

Na podstawie argentyńskich danych statystycznych w ciągu pierwszego półrocza br. import ziemniaków konsumcyjnych do Argentyny (w kilogramach) był następujący:

Kraj pochodzenia	Styczeń	Luty	Marzec
Polska	275.000	—	—
Holandia	329.475	291.500	13.982.385
Dania	913.136	168.000	1.273.316
Francja	34.000	—	—
Anglia	—	—	4.932.647
Belgia	—	—	1.328.000
Irlandia	—	—	1.929.612
Brazylia	—	—	328.934
Razem	1.551.611	459.500	23.774.894

Kraj pochodzenia	Kwiecień	Maj	Czerwiec
Polska	—	—	39.405
Holandia	7.981.581	1.400.585	—
Dania	5.555.491	3.040.603	168.000
Francja	—	—	—
Anglia	3.599.558	2.398.302	—
Belgia	770.000	391.000	—
Irlandia	3.943.031	1.901.934	—
Estonia	450.000	757.500	56.000
Brazylia	46.050	48.000	—
Austria	1.032	—	—
Afryka Poł.	720.273	1.666.746	1.244.789
Malta	50.059	—	94.403
Wyspy Kanar.	70	—	139.000
Niemcy	—	448.000	501.368
Hiszpania	—	140.000	—
Nowa Zelandia	—	—	1.991.090
Portugalia	—	—	1.402.287
Razem	23.117.145	12.192.670	5.636.342

Sadzeniaków przywieziono w pierwszym półroczu 1937: styczeń 1.343.236 (Dania 1.075.368, Estonia 197.750, Holandia 66.000 i Kanada 4.118); luty kg 600.421 (Dania 275.248, Polska 228.826, Stany Zjedn. 75.680, Kanada 20.400 i Anglia 267); w marcu, kwietniu i maju sadzeniaków nie importowano; w czerwcu przywieziono tylko 897 kg ze Stanów Zjednoczonych A. P

ZMIANY PRZEPISÓW CELNYCH I DEWIZOWYCH ZANOTOWANE PRZEZ P.I.E. W OKRESIE OD 17 DO 27 SIERPNIA 1937 R.

ALBANIA. Uchwałą Rady Ministrów z dnia 13 VIII br. wprowadzono ograniczenia importowe, które będą się stosować wobec wszystkich państw z wyjątkiem USA., Włoch i Grecji. Na liście towarów reglamentowanych znajdują się m. i. papier listowy, bielizna bawełniana, kapelusze i czapki, dętki i węże gumowe, kalosze gumowe, zamki, maszyny elektryczne, maszyny rolnicze, rowery i motocykle i ich części, aparaty radiowe, lampy elektryczne, farby różne, celuloid i artykuły ze sztucznej żywicy.

BELGIA. Z dniem 6 VIII br. zmienione zostały stawki celne m. i. na korzenie, kość słoniową, macicę perłową, róg, bursztyn, pewne artykuły z celulozy, dalej na ryby, skorupiaki i jarzyny konserwowane.

ESTONIA. Zarządzeniem z dnia 20 VII br. estońscy fabrykanci aparatów radiowych uzyskują pozwolenie na bezcłowy przywóz części aparatów, które zostaną po zmontowaniu wyeksportowane. Bezcłowy przywóz udzielony zostaje w formie zwrotu cła przy wywozie.

FRANCJA. W Journal Officiel z dnia 11 VIII 37 ogłoszono dekret wprowadzający nowe podwyżki cła na następujące towary: żelazocjanek potasu, chlorek sodu, flaszki izolacyjne (termosy) i inne naczynia izolacyjne, rękawiczki bawełniane, maszyny statystyczne i ich części, wanny kąpielowe z emaliowanego żelaza lanego, tablice emaliowane z blachy lub żelaza lanego, wanny kąpielowe z blachy żelaznej lub stalowej, emaliowane naczynia i inne towary z cyny, plecionki i tkane paski do wyrobu kapeluszy, kapelusze, stożki ze słomki itp., towary z twardego kauczuku, grzebienie, kapelusze, stożki, czapki, z tkanin, filcu itp., macica perłowa półobrobiona, towary galanteryjne z celuloidu, sztucznego roku kazeinowego z wyjątkiem fajek i ustników do cygar i papierosów, guziki z macicy perłowej, kapelusze dla kobiet i dziewcząt gotowe. Ostatnio wprowadzona 15-procentowa zwyżka cła nie odnosi się do wyżej wymienionych artykułów.

HOLANDIA. Obniżone zostało cło na świeże lub chłodzone mięso wołowe z 20% na 12,5% od wartości od wagi brutto.

JAPONIA. Nowela celna z dnia 11 VIII br. zawiera następujące nowości: bezcłowy przywóz samolotów, motorów lotniczych i śmigieł za zezwoleniem rządu; zmiany cła odnośnie olejów mineralnych, smarów, tłuszczów i mydeł; cło na samochody podwyższone zostało na 70% od wartości, cło na części samochodowe uległo różnym zmianom, cło na rowery wynosi 35% od wartości. Dotychczasowe 35% cło dodatkowe zostało zniesione przy cukrze, olejach mineralnych, nierafinowanej sodzie kaustycznej, przędzy bawełnianej, wełnianej, mieszanej, jedwabiu sztucznym, papierze do drukowania, bibułce papierosowej, papierze pakowym, pewnych wyrobach z miedzi, drucie cienkim, rurach blaszanych, zwojach blaszanych, cynku, mosiądzu i brązie. Zwolnienie od cła żelaza przedłużone zostało do 30 VI 1939 r.

WŁOCHY. Dekretem z dnia 10 lipca ustalona została nowa lista towarów dopuszczonych do bezcłowego importu dla celów uszlachetniających, określająca minimum importu oraz maksymalny okres reeksportu.

Do towarów tych należą:

Tantal w płytkach i krążkach do wyrobu nitkownic dla włókien sztucznych, ilość nieograniczona, termin reeksportu 6 miesięcy.

Taśmy i blachy żelazne i stalowe, walcowane na zimno, do wyrobu kół samochodowych kg 100, termin reeksportu 1 rok.

Celuloza otrzymana z lintersu odwodnionego dla produkcji włókien sztucznych drogą wiskozową kg 100, termin reeksportu 6 miesięcy.

Dykty z drzewa okoumé dla zabarwienia i wypolerowania, kg 300, termin reeksportu 6 miesięcy.

Podwozia samochodowe dla nałożenia karoserii 200 sztuk.

Ponadto: jaja drobiu celem wyodrębnienia żółtka i białka, rum do wyrobu wermutu, słód do wyrobu piwa i ekstraktów piekarskich, miedź elektrolityczna do wyrobu czerwonego i czarnego proszku, stal w sztabach do wyrobu kos, aluminium we wlewkach i bochenkach do wyrobu puszek i zamknięć nakręcanych dla przemysłu kosmetycznego i farmaceutycznego oraz do wyrobów krążków ochronnych do zamknięć butelkowych.

Przywóz powyższych towarów odbywać się może do dnia 31 grudnia 1937 r. dla aluminium, do dnia 30 czerwca 1938 roku dla celulozy, dykt i miedzi elektrolitycznej, do dnia 31 grudnia 1938 roku dla jaj, drobiu, rumu, słodu, do dnia 30 czerwca 1939 roku dla tantalu, podwozi samochodowych i stali w sztabach.

MOŻLIWOŚCI EKSPORTOWE

FIRMY ZAGRANICZNE, POSZUKUJĄCE KONTAKTU Z EKSPORTERAMI POLSKIMI.

Szkło laboratoryjne, optyczne i do zegarów. Poważna firma włoska interesuje się importem z Polski powyższych artykułów. P/22194/63/TC.

Chemikalia. Firma węgierska pragnie importować z Polski różne chemikalia, m. in. terpentynę surową i oczyszczoną. P/22590/47/TC.

Artykuły farmaceutyczne, specyfiki i chemikalia. Poważna firma amerykańska pragnie importować z Polski wszelkie surowce i półfabrykaty dla wymienionych artykułów. P/22499/47/TC.

Fajanse sanitarne. Firma połudn. afrykańska pragnie nawiązać kontakt z polskimi producentami artykułów fajansowych sanitarnych. P/21393/65/TC.

Płyty szamotowe. Firma palestyńska pragnie importować z Polski płyty szamotowe. P/21393/65/TC.

Różne. Firma agenturowa w Kingston (Jamajca) obejmie przedstawicielstwo artykułów różnego rodzaju. E/22179/95/21/Kl.

Przedstawicielstwa. Firma egipska poszukuje przedstawicielstwa firm polskich dotychczas nie reprezentowanych na rynku egipskim w zakresie różnych utensyliów gospodarskich oraz artykułów technicznych. P/13706/3M/Kw.

Firma egipska poszukuje przedstawicielstwa firm polskich na Francję w zakresie artykułów, których wywóz do Francji nie jest skontyngentowany. P/20710/64/Kw.

Konfekcja i tkaniny. Firma południowo-afrykańska interesuje się następującymi artykułami: kostiumy i czepki kąpielowe, rękawiczki, odpadki, tkaniny na kurtki do golfa, tkaniny meblowe, wełniane, tweedy, dywany, koce, obuwie dziecinne, szale kaszmirowe i szkockie, pończochy, bandaże i wata, skóry tapicerskie. P/20614/3B/M.

Przedstawicielstwo. Firma francuska z siedzibą w Paryżu pragnie uzyskać przedstawicielstwo firm polskich na teren Francji i kolonij franc., branża obojętna. E/21588/95/Sum.

Różne. Firma w Algierze interesuje się importem z Polski artykułów branży metalowej, skórzanej i tekstylnej. E/18644/3R/H.

Skóry surowe. Firma bułgarska pragnie otrzymać ofertę na dostawę partii skór cielęcych mokro solonych, wytrawionych z soli, wagi od 3½ do 5½ kg bez łbów i nóg. R/22260/30/S.

Bliższe informacje w powyższych sprawach uzyskać mogą zainteresowani eksporterzy w Państwowym Instytucie Eksportowym. Przy zgłoszeniu należy powołać się na odnośny numer. Firmy, które nie pozostawały dotychczas w bliższym kontakcie z Instytutem, winny nadesłać jednocześnie swe referencje.

Przemysł i handel rybny na Wybrzeżu

ZMIANY W RYBOŁÓWSTWIE ŚLEDZIOWYM W OSTATNIM DZIESIĘCIOLECIU.

W ciągu ostatniego dziesięciolecia zaszły na terenie rybołówstwa śledziowego w północnej Europie duże zmiany w zastosowaniu typów statków śledziołówczych, a częściowo również w systemach samych połowów.

Szybkie tempo tych zmian, zatracających w swej gwałtowności charakter normalnej ewolucji, jest tym bardziej zastanawiające, że od początku bieżącego stulecia do ostatniego kryzysu gospodarczego, poprzez okres wojny światowej, przemysł śledziołówczy odznaczał się dużym konserwatyzmem, właściwym dla dotychczasowych leaderów tego przemysłu, tj. Wielkiej Brytanii, Norwegii i Holandii.

Na tę swego rodzaju rewolucję w tradycjonalnym przemyśle śledziołówczym wpłynęło kilka czynników: 1) udoskonalenie produkcji motorów Diesla, 2) kryzys gospodarczy i 3) dążenie do samowystarczalności gospodarczej Niemiec, usiłujących wynaleźć źródła zastępczych surowców, służących nie tylko dla celów spożywczych.

Najbardziej rewolucyjny wpływ, powodujący wspomniane zmiany w rybołówstwie śledziowym wywarły motory Diesla, będące wyrazem postępu techniki powojennej. Można nie stykając się bliżej z rybołówstwem morskim zrozumieć jaką przewagę posiadają oszczędne, zarówno pod względem zajmowanego miejsca jak i taniości paliwa, motory Diesla nad kłopotliwymi, ze względu na swą objętość wraz z bunkrem, maszynami parowymi, i drogimi w eksploatacji silnikami benzynowymi. Dlatego też wpływ motorów Diesla na zmiany techniczne w rybołówstwie śledziowym był do pewnego stopnia analogiczny do wstrząsu spowodowanego swego czasu wprowadzeniem maszyny parowej.

Kryzys gospodarczy, który w początkach swych naraził właścicieli lugrów śledziowych o przestarzałych typach na duże straty, był doskonałą lekcją poglądową dla konserwatywnej Holandii, Wielkiej Brytanii i Norwegii, jak niekiedy należy odstąpić od tradycyjnych form i naśladować pomysły młodego, ale bardzo zdolnego konkurenta, jakim okazały się Niemcy.

W okresie spadku cen i rywalizacji produktów spożywczych w dobie kryzysu, przy równoczesnej ogólnej tendencji do samowystarczalności powodowanej troską o bilanse płatnicze, modernizacja flot śledziołówczych okazała się wybawczą deską ratunku, która pozwoliła temu rybołówstwu nie tylko wyjść zwycięsko z walki z kryzysem, lecz nawet zapewnić sporą rentowność, wzrastającą progresyjnie w miarę poprawy stosunków gospodarczych.

Usiłowania Niemiec wynalezienia źródeł surowców zastępczych znalazły najszersze może zastosowanie w rybołówstwie dalekomorskim i wpłynęły decydująco na wspaniały jego rozwój, polegający nie tylko na znacznym powiększeniu ogólnej cyfry połowów (z 210.200 ton w r. 1925 do 478.000 ton w 1935 roku) lecz przede wszystkim na wprowadzeniu do eksploatacji nowych, produkcyjnie bardzo wydajnych i rentownych typów statków, oraz na doprowadzeniu do doskonałości systemu połowów trawlem, coraz częściej naśladowanym przez inne narody.

Znajdując się w podobnej sytuacji do Niemiec, jeżeli chodzi o sprawy kolonialne i surowcowe, powinniśmy nareszcie zdać sobie sprawę ze znaczenia, jakie w niedalekiej przyszłości mieć będzie dla naszego życia gospodarczego rybołówstwo dalekomorskie i przystąpić do jego intensywnej rozbudowy.

Ze względu na znaczną rentowność zmodernizowanego rybołówstwa śledziowego, pracy nad jego rozbudową powinna się podjąć, podobnie jak w Niemczech, inicjatywa prywatna, przy poparciu ze strony Rządu.

Dobrze się stało, że pierwszy krok w tym kierunku uczyniony już został przez Rząd, który zamówił pięć nowoczesnych statków śledziołówczych typu dryftera, dającego w w Niemczech już od kilku lat bardzo pomyślne wyniki w eksploatacji. Statki te o długości 35 metrów i pojemności ok. 1000 beczek posiadają silne 6-cio cylindrowe motory Diesla o mocy 330 KM każdy, rozwijające normalną szybkość statków ok. 10 mil morskich na godzinę. Specjalne wzmocnienia przy windach umożliwiają zastosowanie tych statków nie tylko jako dryfterów, lecz również do połowu trawlem.

Miarą postępu osiągniętego przez wprowadzenie tego typu statków do rybołówstwa śledziowego w Niemczech, może być w pewnym stopniu porównanie niektórych cech tych statków i ich wyników eksploatacji z odnośnymi danymi dot. przeciętnego niemieckiego lugra parowego sprzed lat dziesięciu. I tak, pojemność parowego lugra niemieckiego z tego okresu wynosiła tylko ca 600 beczek, moc zaś maszyny parowej od 75 do 150 H. P. umożliwiała rozwinięcie szybkości przeciętnej zaledwie od 4 do 7 mil m. na godz. Zarówno zatem pojemność, jak i szybkość statków nowego typu wzrosła o ok. 40%, co w rezultacie zwiększa wydajność produkcyjną w dużo większym jeszcze stopniu, umożliwia bowiem z jednej strony — dłuższe pozostawanie na miejscu połowów, aż do napełnienia pomieszczeń, z drugiej zaś, skraca znacznie bezprodukcyjny czas potrzebny na przebycie drogi z bazy do miejsca połowów i odwrotnie. Możność uprawiania połowów śledzi trawlem, poza sezonem połowów sieciami pławnymi (trwającym 6—7 miesięcy), zwiększa jeszcze bardziej zdolność produkcyjną tego typu statków.

Toteż, gdy roczna produkcja niemieckiego lugra parowego starego typu nie przekraczała cyfry 2000 beczek, to przeciętny, roczny połów nowych statków wspomnianego wyżej typu wynosił w Niemczech w latach 1933—1935 ok. 5500 beczek, a w roku 1936 aż ca 6150 beczek. Ogólny połów śledzi w Niemczech wzrósł z 37.700 t. w 1925 r. do 176.400 t. w roku 1935.

W świetle tych cyfr zrozumiałym się stanie fakt, że niemieckie przedsiębiorstwa połowów śledzi, wykazujące w pierwszych latach po wojnie minimalne tylko zyski, po wprowadzeniu do eksploatacji nowych typów statków wypłacały swym akcjonariuszom, mimo kryzysu gospodarczego i ciężarów podatkowo-socjalnych narzuconych przez panujący reżim, stosunkowo bardzo wysoką dywidendę.

Poprawa koniunktury gospodarczej i wzrost cen na śledzie solone, spowodowany ogólną zwyżką cen artykułów spożywczych, stwarza dla rybołówstwa śledziowego w Niemczech jeszcze pomyślniejsze horoskopy rozwoju i rentowności.

Ciekawym jest czy Polska pójdzie w ślady swego zachodniego sąsiada? *Ebro.*

KRONIKA

ROZPOCZĘCIE BUDOWY GMACHU STACJI MORSKIEJ W GDYNI.

Gdynia otrzyma niebawem placówkę naukową, związaną z rybołówstwem morskim we własnym gmachu. Obecna Stacja Morska w Helu oraz oddział jej, mieszczący się w Hali i Chłodni Rybnej w Gdyni, będą umieszczone w nowym pomieszczeniu.

Będzie to gmach dwupiętrowy, który jeszcze w bieżącym sezonie budowlanym ma być wykończony w surowym stanie. Koszt 180 tysięcy złotych. Początkowe prace budowlane już się rozpoczęły. Miejsce wyznaczono na molo południowym przy basenie Prezydenta.

FABRYKA MĄCZKI RYBNEJ W GDYNI.

Uruchomiona przez Morski Instytut Rybacki fabryka mączki rybnej i olejów rybnych w Gdyni posiadać będzie doniosłe znaczenie przede wszystkim dla rolnictwa pomorskiego i poznańskiego.

Mączka rybna od szeregu już lat stosowana jest z powodzeniem w gospodarstwach rolnych na Pomorzu i w Poznańskim, gdzie poznano się na korzyściach, jakie daje ta treściwa pasza dla hodowli drobiu, nierogacizny i bydła.

Całkowite zapotrzebowanie pokrywane było dotychczas przez import, który wynosił:

w r. 1934 — 749 t. o wart. 234 tys. zł
w r. 1935 — 484 t. o wart. 136 tys. zł
w r. 1936 — 822 t. o wart. 202 tys. zł

Jak na kraj rolniczy, są to stosunkowo małe ilości. Tak np. Niemcy zakupują rocznie około 100.000 ton, mając prócz tego własną produkcję mączki rybnej — 35.000 ton, czyli nawet jeden procent nie wynosi zapotrzebowanie nasze w porównaniu ze spożyciem w Niemczech.

Nowo uruchomiona fabryka mączki rybnej w porcie rybackim w Gdyni przy pełnym rocznym zatrudnieniu może wyprodukować nawet więcej od ilości sprowadzanej dotychczas. Tak więc z miejsca możemy uniezależnić się tutaj od importu zagranicznego. Trzeba jednak wziąć pod uwagę, że spożycie mączki rybnej będzie stale wzrastało.

Gdyńska fabryka mączki rybnej będzie nastawioną w równej mierze na produkcję mączki chudej (np. z dorszy), jak i na produkcję mączki tłustej (np. ze śledzi, ze szprotów). Dotychczasowe doświadczenia rolników idą w kierunku wyzyskiwania do różnych celów tych dwu gatunków mączki, a ostatnio nawet przeważa opinia, że mączki rybne tłuste są bardziej wydajne i ekonomiczne. Rok bieżący, gdy odczuwa się brak paszy, będzie bardzo korzystny dla możliwości sprzedaży mączki rybnej, produkowanej w Gdyni. Eksploatacja fabryki i sprzedaż mączki prowadzona będzie we własnym zakresie Hali i Chłodni Rybnej.

Nie bez znaczenia będzie również produkcja uboczna olejów rybnych, jak np. tranu z wątroby dorsza, oleju ze śledzi i cennego oleju ze szprotów.

POŁOWY MORSKIE W SIERPNIU.

Ogólne połowy morskie w sierpniu dały nam 1.182.110 kg ryb morskich o wartości 552.909 zł. Stanowi to wzrost ilościowy o 40%, a wartościowy o 55% w stosunku do tego samego miesiąca roku ubiegłego, a to głównie z powodu zwiększenia się połowów na Morzu Północnym.

Jest godnym podkreślenia, że połowy przybrzeżne w ogólnej ilości zajmują skromne pozycje, nie dochodzące do 20%, mając na utrzymaniu około dwu tysięcy rybaków, podczas gdy połowy na Morzu Północnym, uprawiane przez dwie firmy, dały 80% połowów, zatrudniając tylko dwustu pięćdziesięciu rybaków. Tu dopiero widocznym jest przyszły kierunek rozwojowy naszego rybołówstwa morskiego, leżący na dalekich terenach. Połowy ogólne podzielone są na:
przybrzeżne — 204.330 kg o wart. 120.023 zł
pełnego Bałtyku — 33.120 kg o wart. 8.353 zł
Morze Północne — 944.660 kg o wart. 424.533 zł.

Podział połowów przybrzeżnych na poszczególne gatunki przedstawiał się w sposób następujący (w kg podano ilość, wartość za 1 kg w groszach podano w nawiasie):

Łosoś — troć: 630 (500), płastugi — stornia: 100.090 kg (40), zimnica: 8.420 (25), gładzica: 3.300 (35), skarp: 11.460 (60), śledziki: 3.240 (40), dorsze czyszczone bez głów: 2.980 (25), dorsze całe: 29.990 (10), węgorze: 23.100 (200), kwapy (węgorzyce): 7.600 (30), certy: 1.160 (50), szczupaki: 6.100 (160), okonie: 3.200 (50), płocie: 3.050 (40).

Połowy na pełnym Bałtyku (głębia gdańska) i na Skageraku dały: stornia: 700 (40), zimnica: 260 (25), gładzica: 200 (35), śledziki rzeczne: 3.700 (40), dorsze bez głów czyszczone: 15.460 (25), dorsze całe: 10.650 (10), makrele: 2.100 (35), homary norweskie: 80 (10.000).

Połowy na Morzu Północnym: śledzie solone: 762.700 (45), śledzie świeże: 165.550 (45), makrele: 3.600 (45), sole: 90 (50), halibut: 20 (50), marlany: 1.560 (35), dorsze niebieskie: 4.140 (35).

Z połowów przybrzeżnych na pierwszym miejscu stoi Gdynia: 66.680 kg o wartości 29.322,— zł, dalej idzie Hel: 48.280 kg — 17.964 zł, miejscowości nad zatoką: 42.330 kg — 28.944 zł, miejscowości od Jastarni do Wielkiej Wsi: 30.500 kg — 36.509 zł, wreszcie miejscowości nad pełnym Bałtykiem od Chłapowa do Karwi: 16.500 — 7.284 zł.

Podział zbytu ogólnych połowów wykazał: sprzedaż na rynku krajowym: 835.050 kg — 387.740 zł, wędzarnie odebrały: 217.420 kg — wartości 117.264 zł, do Gdańska wysłano: 29.640 kg — 11.905 zł, za granicą sprzedano: 80.000 kg o wartości 36.000 zł. (Dane cyfrowe wedle Morskiego Urzędu Rybackiego).

NOTOWANIA CEN NA ŚLEDZIE SOLONE W GDYNI I GDAŃSKU.

Tendencja na śledzie solone pozostała bez zmiany, wobec słabych obrotów, spowodowanych świętami żydowskimi i upałami. W ciągu najbliższego tygodnia spodziewane jest znaczne ożywienie, gdyż zapasy hurtowników wewnątrz kraju są na wyczerpaniu.

Za dużą beczkę śledzi solonych oclonych, franco wagon Gdynia płacono w złotych:

Polskie połowy „Mewa“: śledzie szkockie nowe puste 78, pełne 83.

Polskie połowy „Pomorze“: śledzie szkockie nowe 75.

Importowane śledzie szkockie: nowe połowy: matiesy za 2 połówki: medium 90, selected 100, large 110. Połowy lipcowe twardo solone: I. trade: lerwick 87, PAF. 89, Wick i Stronsay 92, połowy lipcowe ordinery, lerwick 78, PAF. 82, połowy czerwcowe o 4 zł taniej, CROWNBRAND czerwcowe 80, lipcowe 85.

Importowane holenderskie: nowe szkockie puste 72, pełne 78.

Islandzkie oryginalne matiesy: solone na lądzie 67.

Norweskie importowane: sloo 40, vaar 36, norweskie islandzkie od 55—60.

Szkockie zeszłoroczne od 60—65.

W Gdańsku natomiast notowano: matiesy szetlandzkie large 113—115, selected 100—105, medium od 95—100, oryginalne matiesy islandzkie od 70—71, islandzkie matiesy pochodzenia norweskiego od 60—61, szkockie matiesy I. trade 86—87, II. trade 81—82, zwykłe marki od 76—77, crownmaties 84—86, crownmedium od 80—82, PAF. I. trade maties 90—91, II. trade 88—89, zwykłe marki 86—87, holenderskie szkockie połowy południowe 66—67, połowy północne 68—69, I. trade pełne 75—76, jarmuckie I. trade matiesy 68—69, zwykłe 65—66, norweskie sloo 39—40 i 41—42, vaar od 35—37.

W porcie rybackim w Gdyni płacono ostatnio następujące ceny za śledzie solone polskich połowów oraz importowane, oclone, franco wagon Gdynia, w złotych za dużą beczkę:

Polskie połowy „Mewa“ szkockie połowy: puste 78, pełne 81 do 83, FA. II trade puste smol-matis 65, TB. puste 50. pełne 60, K. smolmatis, puste sztuk 1.600 — 70, K. T. bez głów, puste 50. Milkersy: 90, M-tranig 55, za dwie połówki o zł 5,— drożej. za gotówkę 3% skonta.

Polskie połowy „Pomorze“ szkockie Fladenground 75.

Szkockie śledzie importowane: matiesy za 2 połówki: medium 89, selected 98, large 107, I trade twardo solone Lerwick matis od 85 do 87. I trade PAF 87 do 89, crownbrand 82 do 84, Wick-Stronsay I trade 90 do 92, I trade Nordschild 82 do 84, crownbrand 80.

Holenderskie: szkockie nowe pełne 82, puste 78.

Islandzkie oryginalne 65 do 66, norweskie 58 do 60, stare 45 do 50.

Norweskie SLOO 40, VAAR 36.

W Gdańsku natomiast notowano: matiesy szkockie szetlandzkie: large od 113 do 115, selected 103 do 105, medium 95 do 100, matiesy oryginalne norweskie 70 do 71, pochodzenia norweskiego matiesy islandzkie 60 do 61, szkockie twardo solone I trade matisy szetlandzkie 85 do 86, II trade 80 do 81, zwykłe marki 75 do 76, crown-matis 84 do 86, crownmedium 80 do 82, PAF I trade matisy 89 do 90. II trade 87 do 88, zwykłe marki 85 do 86. Holenderskie matiesy połów południowy 65 do 66, połów północny 67 do 68, prima pełne 75 do 76. Jarmuckie I trade matisy 67 do 69, zwykłe 65 do 66. Norweskie SLOO od 38 do 41, VAAR 35 do 36. Waga netto beczki ze śledziami szkockimi 120 kg, ze śledziami norweskimi 115 do 118 kg.

SYTUACJA NA RYNKU ŚLEDZIOWYM.

Połowy śledzi szkockich w Anglii zostały zakończone. Dały one ogółem około 400.000 beczek, czyli o sto tysięcy mniej jak w roku ubiegłym, a o 230 tysięcy mniej jak w r. 1935. W związku z tym ceny na śledzie szkockie wykazują wzrost stopniowy, co jest bardzo dotkliwe dla rynku polskiego, tym bardziej, że w sezonie bieżącego roku upały wpłynęły na gorszą jakość tych śledzi.

Do Gdyni nadeszły w ubiegłym tygodniu dwa statki ze śledziami par. Agiena z Anglii z 750/1 i 50/2 beczek śledzi szkockich, oraz motor. Ransel ze śledziami świeżymi w łodzie z Holandii w ilości 1.858 skrzyń i 313 beczek dużych solonych.

W Gdańsku natomiast par. Agiena wyładował śledzi szkockich 1.640/1 oraz 50/2 pół beczek.

Oziębienie się temperatury spowodowało znaczne ożywienie w obrotach śledziami tak w Gdyni jak i w Gdańsku. Ceny na ogół pozostały bez zmian.

ZAPOTRZEBOWANIE NA ŚWIEŻE DORSZE.

Wobec oziębienia się temperatury wzrosło zapotrzebowanie na świeże dorsze z połowów przybrzeżnych i z Głębi Gdańskiej. Rybacy otrzymują już wyższe ceny około zł 13. — za 50 kg dorszy czyszczonych bez głów. Dorsze te po opakowaniu sprzedawano franco wagon Gdynia po zł 17,— za skrzynkę 50 kg netto dorszy.

KONSERWOWANIE RYB.

Angielski „The Departament of Scientific and Industrial Research“ (Departament Badania Naukowego i Przemysłowego) podaje raport komitetu dla Badania Żywności (Food Investigation Board) w sprawie konserwowania ryb. Raport stwierdza, że śledzie solone przy mniejszej dawce soli niż zwykle się używa, trzymają się doskonale przez okres 6 miesięcy przy 3 stopniach Celsjusza poniżej 0 — Są bardzo smaczne, jeżeli się używa ryb tłustych, nie mają jednak pełnego smaku ryb solonych obecnym sposobem. Stwierdzono dalej, że smak się polepsza. jeżeli przed soleniem trzyma się ryby przez jakiś czas w chłodni. Doświadczenia wykazały, że przyczyną gorzkiego smaku, który się zjawia w tłuszczu śledzi podczas trzymania ich w chłodni, jest enzym wywołany przez zwykłą sól, powodujący szybkie gorzknienie śledzi wpierw zamrożonych w solance, a potem trzymanych w chłodni. szczególnie jeżeli się ich nie zaszkliwi. Opóźnienie w składowaniu okazało się szkodliwe i powoduje zepsucie smaku, które następuje po kilku miesiącach składowania. Jeżeli jednak mrozi się w solance zupełnie świeże śledzie, a potem dobrze je myje, są tylko znikome ślady zjełczenia tłuszczu po 6 miesiącach trzymania w skrzyniach przy 28 stopniach Celsjusza poniżej 0. Ryby wędzone, przeznaczone ne eksport trzyma się zwykle w temperaturach od minus 8 do minus 4 stopni C. Jednak doświadczenia trzymania przy minus 28 stopni C. wykazały, że smak jest lepszy przy tej niższej temperaturze, a przy tym jest mniejsze wysychanie. a więc mniejsza strata na wadze, wolniejsze gorzknienie i mniejszy rozkład mięsa.

NOWE MIEJSCE POŁOWÓW SZPROTÓW.

Kutry Inspektoratu Rybackiego w Dievenow wybadały nowe miejsca połowów szprotów na północny zachód od Piławy, na jakie 200 mil od wybrzeża wschodnio-pomorskiego. Próby zapowiadać mają dobre połowy. Ze względu na poważną odległość miejsca połowów należałoby używać kutrów dalekomorskich lub zwykłych, ale zaopatrzonych w aparaty chłodnicze.

RADA GOSPODARCZA BRANŻY RYBNEJ NA WYBRZEŻU.

Ostatnio utworzona została w Gdyni „Rada Delegatów Zrzeszeń Rybackich oraz Han-

Monopol bananowy we Włoszech

Włochy są jedynym krajem w Europie, w którym import bananów został zmonopolizowany. Monopol bananowy utworzony został dekretem królewskim z dnia 2 XII 1935 r. Zgodnie z postanowieniem dekretu, banany do Włoch importować może jedynie państwowe przedsiębiorstwo handlowe. Przedsiębiorstwo to jest kontrolowane przez Ministerstwo Kolonii przy współudziale Ministerstwa Finansów. Oprócz wyłączności przywozu, przedsiębiorstwo to trudni się również handlem oraz przetwarzaniem bananów. Właściciele plantacyj nie mogą zbywać bananów we Włoszech inaczej, jak tylko za pośrednictwem monopolu. Ceny zakupu, przewozu i sprzedaży ustala co pewien okres czasu rada zarządzająca przedsiębiorstwa monopolowego. Monopol przejął na mocy dekretu w swoje posiadanie, za ustalonym odszkodowaniem, statki bananowe prywatne, jak również wszelkie inne urządzenia i budynki, przystosowane do handlu i przewozu bananów.

Sprzedaż bananów we Włoszech odbywa się za pośrednictwem koncesjonowanych hurtowników. Liczba hurtowni, jak również ilość towaru jest ustalana według poszczególnych okręgów. Ceny odsprzedaży detalistom określane są przez monopol. Również sprzedaż detaliczna bananów odbywa się za pośrednictwem upoważnionych do tego handlarzy i po cenach, ustalonych przez monopol. Eksport bananów prowadzi przedsiębiorstwo monopolowe samo.

Konsumcja bananów we Włoszech przez wprowadzenie monopolu importowego i handlowego znacznie się zwiększyła. Wzrosła ona mianowicie o ca 35% w stosunku do konsumcji w roku 1935, oraz o 47% w stosunku do r. 1934. Podajemy import bananów do Włoch w ostatnich 3 latach, aby umożliwić czytelnikom zorientowanie się o wysokości konsumcji bananów, przypadającej na jednego mieszkańca. W związku z tym liczby absolutne, odnoszące się do importu bananów kształtowały się jak następuje: w roku 1934 import wynosił 12.965 ton, w r. 1935 — 14.116 ton, a w r. 1936 — 19.055 ton. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców Włoch, wynoszącą około 41 mil., wysokość konsumcji bananów na głowę wynosiła w r. 1934 — 0,315 kg, w r. 1935 — 0,343 kg, a w r. 1936 — 0,463 kg. (W Polsce wysokość konsumcji wynosi 0,061 — 0,064 kg na jednego mieszkańca).

Wprowadzenie monopolu bananowego miało głównie na celu zwiększenie dochodów Skarbu Państwa, forsowanie konsumcji we własnym kraju oraz eksport bananów wyłącznie z Somali włoskiej w Afryce.

Dla usprawnienia przewozu bananów z Somali do Włoch, zbudowane zostały w stoczniach włoskich dwa nowe specjalne statki bananowe, które w połowie bieżącego roku zostały spuszczone na wodę i oddane Państwowemu Monopolowi Bananowemu do użytku. Statki te otrzymały nazwy „R. A. M. B. II" i „R. A. M. B. IV". Są one wyposażone w specjalne maszyny i urządzenia dla przewozu bananów zielonych i mają następujące rozmiary: długość 112 mtr., szerokość 14.60 mtr., głębokość pod pokładem 8,75 mtr. (pojemność 3.500 ton). Statki te mogą rozwijać szybkość od 17—19 mil na godzinę. Przewieźć mogą około 1.000 ton bananów każdorazowo.

Prezydent Monopolu Bananowego p. dr Enrico Cibelli stwierdził ostatnio w wywiadzie, udzielonym prasie, że Państw. Monopolowi Bananowemu udało się zawrzeć ważne kontrakty na dostawy włoskich bananów do Austrii, Węgier, Jugosławii i Niemiec. Dodał on również, że sprzedaże włoskich bananów na te rynki wzrosły. Dr E. Cibelli sądzi, że pozycja Państwowego Monopolu Bananowego będzie nadal wzrastała nie tylko na rynkach Centralnej Europy, ale również i na innych rynkach. Eksport bananów będzie dla Włoch nowym atutem w negocjacjach handlowych z zagranicznymi krajami, w których starać się one będą oferować banany dla wyrównania obrotów handlowych z niektórymi krajami.

Opublikowana ostatnio przez Państwowy Monopol Bananowy we Włoszech statystyka bananowa wykazuje, że w sezonie 1936/37 import bananów z włoskiej Somali do Włoch osiągnął cyfrę 214.000 cwt i wynosił o 65.000 cwt więcej niż w sezonie 1935/36. Tak wysokiej cyfry importu bananów z Somali włoskiej nie osiągano we Włoszech w poprzednich okresach, t. j. wtedy, gdy handel bananowy był prowadzony przez prywatne koncerny. Jest stwierdzone, że Państwowy Monopol Bananowy Włoch przyczynił się tak jak tylko było możliwym do stabilizacji i szybkości obsługi przewozu owoców pomiędzy włoską Somalą a portami Adriatyku nie tylko dla samych Włoch, ale również dla handlu z Austrią, Węgrami, Niemcami itd.

KRONIKA

NOWA DOJRZEWALNIA BANANÓW W GDYNI.

Związek Towarzystw Kupieckich na Pomorzu przystąpił ostatnio do zrealizowania uchwały, zapadłej na Zjeździe Chrześcijańskich Importerów i Hurtowników Kolonial-

nych, odbytym w Gdyni w dniu 20 czerwca br. w sprawie zorganizowania w Gdyni polskiej dojrzewalni bananów i hurtowni owocowej. Kapitał zakładowy tego przedsiębiorstwa wynosić ma minimum 100 tys. złotych.

DOWOZY BANANÓW W OSTATNICH DWÓCH TYGODNIACH.

W czasie od 27 do 31 sierpnia br. nadeszło bananów niedojrzałych dla gdyńskich dojrzewalni bananów ogółem 26.400 kg, w tym 18.000 kg z Kamerunu i 8.400 z Jamajki.

W czasie od 1 do 10 bm. nadeszło ogółem 64.514 kg bananów, w tym 34.634 kg z Ameryki Środkowej i 29.880 kg z Jamajki.

W bieżącym tygodniu nadejść ma ogółem 54.000 kg bananów.

Ceny bananów mają tendencję zniżkową.

JAKIE TOWARY SPOŻYWCZE MOŻEMY IMPORTOWAĆ Z TURCJI.

W dniu 17 lipca rb. wszedł w życie nowy układ handlowy polsko-turecki. W układzie tym Polska przyznała Turcji kontyngenty wwozowe w ramach rozrachunku na następujące towary spożywcze: owoce świeże (poz. 53—58 i 60 tar. celn.) — rodzynki (poz. 62, p. 1 i 3), figi (63 p. 2 i 3), orzechy włoskie i laskowe (69 p. 1), migdały (72 p. 1 i 2), kasztany jadalne (poz. 70), pistacje (poz. 75), ryby morskie świeże i solone (p. 116—119), oliwa (poz. 205), warzywa suszone (poz. 232), oliwki (poz. 233), mleko sproszkowane (poz. 247), konserwy rybne (poz. 256), wina (poz. 280—281) i tytoń (poz. 293).

TRANSPORTY OWOCÓW.

Dnia 8 września nadszedł do Gdyni s/s „Caledonia" z transportem 3.700 skrzyń cytryn włoskich z Sycylii.

Między 17 a 20 września s/s „Scania" ładować będzie we Włoszech cytryny dla portów bałtyckich.

SYTUACJA NA RYNKU TOWARÓW KOLONIALNYCH (14 IX 37 R.)

W pierwszych dniach września zarysowała się pewna poprawa sytuacji w handlu hurtowym na rynku gdyńskim. Poprawa ta nie miała jednak charakteru stałości. Pod koniec bowiem pierwszej dekady ogólne pierwotne lekkie ożywienie znowu osłabło. Obroty są nadal małe pomimo, iż na niektóre artykuły tendencja jest mocna. Importerzy sądzą, że po ostatecznym wyzbyciu się towarów kolonialnych przez dorywczych importerów, względnie przez tych, którzy z branżą kolonialną nie mają nic wspólnego, sytuacja się wyjaśni i praca firm właściwych wróci na normalne tory. Importerzy ci są zdania, że stabilizacja rynku nastąpi jeszcze w bieżącym miesiącu.

Przygotowania do sezonu zimowego są w pełnym biegu. Importerzy poważni czynią już zakupy towarów za granicą i gromadzą je, w miarę nadejścia, w magazynach.

Kawa surowa.

Na rynku krajowym, o ile chodzi o kawę brazylijską — tendencja mocna. Ceny zwyżkowały o 5 groszy na kg. Pomimo tego obroty w tym artykule bardzo małe. Zainteresowanie kawą niebieską w ogóle małe. Ceny sprzedaży za 1 kg za towar oclony, loco magazyn importera wahają się za kawę „Victoria" 6 zł 3,85—3,90, „Victoria" i „Rio" 7 zł 3,80—3,85, Santos zł 4,50—4,70, Guatemala zl 4,90—5,40.

Na rynkach światowych obroty w kawie różne. W New Yorku w transakcjach terminowych lekkie ożywienie. Jako kupujący występowały przeważnie firmy europejskie i brazylijskie. Pomimo mniejszej podaży, zapotrzebowanie pokryto w całości. Sprzedano w poszczególnych okresach następujące ilości kawy w tys. worków: Santos w czasie od 27—31 VIII włącznie 79 tys. work., od 1—5 IX włącznie — 49 tys. work., od 6—10 IX włącznie — 77 tys. work., Rio w czasie od 27—31 VIII włącznie — 28 tys. worków, od 1—5 IX włącznie — 15 tys. worków, od 6—10 IX włącznie — 25 tys. worków. Ceny niejednolite. Mianowicie wynosiły za 1 lb. w cent. dol. np. w dn. 26 VIII za Santos — 11,25, za Rio — 9, w dn. 3 IX — Santos — 11,00, Rio w dn. 2 IX — 9,25, za Santos w dn. 4—10 IX — 11,125, za Rio w dn. 4—9 IX — 9,125, a w dn. 10 IX — 9,00. Również w dostawach na późniejsze miesiące notowania zmienne. I tak notowano z dostawą na miesiąc:

SANTOS	IX	XII	III-38	V	VII
w dn. 26 VIII	10,11	9,89— 9,90	9,68	9,65	9,60
1 IX	10,25	10,05—10,08	9,78	9,71	9,68
4 IX	10,17	9,97—10,00	9,52—54	9,46	9,42
10 IX	10,29	10,12—10,14	9,69	9,59	9,55
RIO					
w dn. 26 VIII	6,25	6,54	6,51	6,51	6,50
1 IX	6,39	6,51—55	6,29	6,28	6,27
4 IX	6,34	6,25—26	6,21	6,19	6,17
10 IX	6,43	6,55	6,51	6,29	6,27

Na rynkach europejskich transakcje tranzytowe dokonywano w ramach ograniczonych. Rynek mocny. Popyt na warunkach poprzednich. W czasie od 6 — 11 IX przywieziono do Hamburga kawy ogółem 21.511 worków, wobec 36.374 work. w poprzednim tygodniu. Ceny bez zmiany.

Herbata.

Zapasy herbaty wciąż bardzo duże. Zapotrzebowanie rynku krajowego nadal słabe. Na niektóre gatunki herbaty nie ma w ogóle zainteresowania. Ceny wahają się za 1 kg loco magazyn importera za towar oclony: Ceylon zwyczajny zł 12,60—13,30, gat. lepszy zł 13,50—14,25, Sumatra zł 12,20—12,70, Travancora zł 12,90—13,10.

Na rynku londyńskim mocna tendencja utrzymuje się w dalszym ciągu na wszystkie

gatunki herbaty. Przetargi na herbaty indyjskie odbywają się w bardzo dobrym nastroju. Podaż i popyt stały. Ceny bardzo mocne, a na niektóre gatunki zwyżkowe, szczególnie na gatunki lepsze.

Popyt na herbaty ceylońskie bardzo ożywiony. Spowodowało to zwyżkę cen o ¼ d na lb. Lepsze gatunki herbaty uzyskiwały bardzo wysokie ceny, a szczególnie herbata z okręgu „Uva".

Na herbaty z Javy i Sumatry popyt dobry na wszystkie gatunki. Poślednie gatunki zwyżkowały o ¼ d na lb.

Herbaty chińskie cieszyły się również dobrym popytem.

W ubiegłym tygodniu sprzedano ogółem herbaty 71.255 skrzyń, wobec 79.104 skrzyń w przedostatnim tygodniu.

Notowania cen za 1 lb. przedstawiały się w czasie od 31 VIII — 10 IX jak nastepuje:

Nazwy herbaty	od 7—10 IX	od 31 VIII—5 IX
INDYJSKIE		
liściaste (Leaf tea)	1/2¼d—7/-d	1/2¼d—4/10½d
pekoe i orange		
pekoe łamane	1/2¼d—7/11d	1/2¼d—5/4d
miał herbaciany	1/2¼d—3/4¼d	1/2¼d—3/5¹/₅d
CEYLOŃSKIE		
liściaste	1/2¾d—1/10¾d	1/2½d—1/9½d
pekoe i orange		
pekoe łamane	1/2¾d—2/-½d	1/2½d—1/9d
miał herbaciany	1/3d —1/11¾d	1/2¾d—1/10d

Przeciętne ceny za herbatę z Javy i Sumatry są następujące: Java 1/3.72 d., a w przedostatnim tygodniu 1/3.12 d.. Sumatra — 1/1.10 d., a w przedostatnim tygodniu 1/1.09 d.

Korzenie.

W handlu korzeniami sytuacja zaczyna się wyjaśniać. Ceny lekko zwyżkowały. — Pieprz czarny sprzedawany jest po cenie 4,75 do 4,80 zł za kg za towar oclony, loco magazyn importera, zależnie od wielkości transakcji, piment po zł 6,15 do 6,20 za kg, a cynamon po zł 6,10 do 6,20 za kg.

Na rynkach zagranicznych ceny nieco zniżkowały. Mianowicie ostatnie oferty za 100 kg przedstawiają się następująco: pieprz czarny Hfl. 26 do 26,50, biały Hfl. 38 do 40, cynamon Cassia vera prima Hfl. 61 do 63, piment sh. 76 za 50 kg.

Owoce suszone.

Ceny za śliwki suszone zwyżkowały o 5 gr na kg za towar skrzynkowy. W sprzedaży hurtowej wahają sie od zł 1,45 do 1,50 za kg. Ceny zakupu zwyżkują.

Sułtanki kalifornijskie sprzedawane są w hurcie po cenie zł 2.35 do 2.40 za kg (towar oclony — ceny loco magazyn importera), sułtanki tureckie po cenie zł 2.15 do 2.20 za kg.

Ceny za sułtanki tureckie na rynku zakupu zwyżkowały o 15 do 20% z uwagi na umowę, zawartą z Niemcami na dostawę tego owocu.

TRANSAKCJE NA GDYŃSKIM RYNKU OWOCOWYM.

W czasie od 27 sierpnia do 14 września br. urządziły przedsiębiorstwa aukcyjne łącznie 3 przetargi, na których wystawiły 1.197 skrz. cytryn włoskich i 350 skrzyń pomarańcz z Kolonij Portugalskich Mosambique.

Z wystawionych partyj sprzedano 797 skrzyń cytryn i 170 skrzyń pomarańcz, cytryny od 20 do 31,50 zł za skrzynię, pomarańcze — 1,20 do 1,50 za kg.

Szczegółowy przebieg aukcyj przedstawiał się następująco:

Aukcje Owocowe Sp. z o. o.

urządziły dnia 30 sierpnia przetarg wystawiając 1.047 skrzyń cytryn włoskich „Fedexport". Sprzedano 647 skrzyń w cenie od 30 — 31 zł za skrzynię.

Aukcja odbyła się przy udziale 6 kupców. Towar nie cieszył się zainteresowaniem, wskutek tego ceny płacono bardzo niskie.

Dnia 8 września wystawiono na aukcji 200 skrzyń pomarańcz z Mosambique i 150 skrzyń cytryn włoskich „Fedexport". Cytryny sprzedano w całości po 31,50 zł za skrzynię — pomarańcze nie miały chętnych nabywców i z tego powodu sprzedano tylko 20 skrzyń.

Następną aukcję zapowiedziano na dzień 16 września. Do przetargu mają być wystawione pomarańcze, cytryny i winogrona.

Bałtyckie Aukcje Owocowe Sp. z o. o.

urządziły aukcję dnia 1 września, wystawiając do przetargu 150 skrzyń pomarańcz z Mosambique. Towar w całości sprzedano po 1,20 — 1,24 zł za kg.

Na aukcji było obecnych 4 kupców.

Jabłka krajowe.

Na rynek gdyński dowieziono w bieżącym tygodniu ca 2 wagony jabłek, co spowodowało zniżkę cen. Nie tylko większy dowóz owocu spowodował zniżkę, lecz także zły stan pogody. Za jabłka płacono 25 — 40 groszy za kg.

We wspomnianym czasie nie dowieziono większych ilości gruszek a to z powodu kończącego się sezonu tego artykułu. Cena 30 — 45 groszy za kg.

Śliwek dowieziono zaledwie 2 tys. kg. Są to już prawie ostatnie partie w tym sezonie. Ceny nieznacznie zwyżkowały na 40 groszy za kg.

Za pomidory, których na rynku jest bardzo mało, płacono 10 groszy. Podobnie jak gruszek i śliwek dobiega końca sezon pomidorów.

Ceny hurtowe owoców zagranicznych w Gdyni

pomarańcze z Mosambique	1.30—1,50 zł za kg
cytryny włoskie	31—32 zł za skrzynię
winogrona bułgarskie	1,50—1,60 zł za kg

KRONIKA ZAGRANICZNA

KONSUMPCJA BANANÓW W NIEMCZECH.

Według obliczeń niemieckiego Urzędu Statystycznego wzrosła w 1936 roku w czwórnasób w porównaniu do 1924 r. W tymże czasie konsumcja owoców południowych w ogóle wzrosła z 4.48 kg na głowę ludności na 8.65 kg, w tym pomarańczy i mandarynek wynosi 4 kg. Konsumcja cytryn podwoiła się w porównaniu do 1913 r.

HANDEL BANANOWY W HOLANDII.

W dniu 13 lipca br. firma Elders & Fyffes obchodziła 25-letni jubileusz sprowadzenia do Rotterdamu z Centralnej Ameryki pierwszego transportu bananów w bezpośredniej komunikacji. Przed tym banany importowane były do Holandii via Hull. Od 1912 roku Rotterdam stał się portem rozdzielczym na banany również dla innych krajów jak Szwajcarii, Austrii, Szwecji itd., a od roku 1933 także dla Polski.

W CHINACH UPRAWIA SIĘ 640 GATUNKÓW HERBATY.

W Chinach uprawiane jest około 640 gatunków herbaty. W celu rozpoznawania herbaty istnieje w Pekinie specjalna szkoła, w której młodzi Chińczycy i Chinki uczą się rozpoznawać z zamkniętymi oczyma różne gatunki herbaty za pomocą powonienia. Absolwenci tej szkoły, która jest jedyną na świecie, muszą umieć rozróżnić przynajmniej 50 gatunków herbaty.

SYTUACJA KAWY NA RYNKU ŚWIATOWYM.

Konsumcja światowa w lipcu wynosiła 1.873.982 worków, wobec 1.922.173 w tym samym miesiącu 1936 r., a więc zmniejszyła się o 2.5%. Z tego Brazylia eksportowała 756.000 worków ogółem, 376.000 do USA. (568.000 w lipcu 1936 r.), 300.000 worków do Europy (467.000 w lipcu 1936 r.) i 80.000 do innych krajów.

Brazylia: Zniszczono w lipcu 2.197.000 worków. od czerwca 1931 do tej pory zniszczono więc 49.678.000 worków. Istnieje projekt zniszczenia w tegorocznym sezonie 11 milionów worków. Kursują pogłoski w Brazylii o wolnym rynku dla kawy.

Kolumbia: W sezonie 1936/37 Kolumbia eksportowała 4.138.080 worków, z tego 3.059.331 do USA., 892.652 do Europy.

Venezuela: Eksport sezonowy wynosił 1.260.422 worków.

Nicaragua: Zbiory 37/38 oszacowano na około 200.000 worków, cośkolwiek niżej, niż poprzednio.

Haiti: Nowe zbiory oszacowane na 31.000.000 kg.

Jamajka: Nowe zbiory około 15.000 worków á 60 kg.

Notowano w Nowym Jorku:

	Sierpień 5	Lipiec 14
Santos 4 C & F	11,20—11,45	10,90—11,20
Rio 7/8 (Victoria) S & F	8,30	8,30
Venezuela Caracas	11,25—11,5	11.00—11,25
„ Puerto Cabello	9,00— 9,25	8,75— 9,00
Kolumbia:		
Bogota good washed	11,5	11,25
Manizales excelso	11 7/8	11,5
Medellin excelso	12,5	12,00—12,25
Guatemala good washed	11,5	11,00—11,25
Salvador washed firsts	12,00	11,00—11,25
Meksyk:		
Cordoba washed	11,5	11,00—11,25
Tapachula	11,5	11,00
Coatepec	12.75	11.75—12.25

SPRZEDAŻ HERBATY NA RYNKU LONDYŃSKIM.

Londyn jest głównym rynkiem światowym dla handlu herbatą oraz regulatorem cen na ten artykuł. W poszczególnych sezonach gospodarczych obroty w herbacie na rynku londyńskim wynosiły:

w 1934/35 — 1.848.836 skrzyń
w 1935/36 — 1.773.643 skrzyń
w 1936/37 — 1.638.038 skrzyń

W czasie od 1 stycznia do 9 września br. sprzedano na rynku londyńskim ogółem 2.182.484 skrzyń, a w tym samym okresie ubiegłego roku — 2.594.933 skrzyń. Waga skrzyń przeciętnie około 40 kg.

Włochy.

W chwili obecnej rozpoczął się sezon migdałów, który w roku bieżącym jest wcześniejszy od normalnego i zapowiada się dobrze. Również dobrze zapowiadają się zbiory orzechów.

Zbiory owoców świeżych spodziewane są nieco mniejsze od zeszłorocznych. Tłumaczy się to tym, że w roku ubiegłym dały bardzo dobre rezultaty.

Statystyka ostatnich kilku lat eksportu owoców włoskich wykazuje, że eksport włoski na skutek zastosowanych w stosunku do Włoch sankcyj niewiele ucierpiał.

W ostatnich dniach po niedawno notowanej zniżce, ceny cytryn nieznacznie zwyżkowały. W Palermo notują: ca 60—70% 490-tki i 30—40% 360-tki 54 do 55 lirów za skrzynię. 10% 300, 50—60% 360, i 30—40% 490 — 56 do 57 lirów. W Catanii: 25% prima, 75% mercantile, 50% 360, 50% 490 — 55 lirów, 60% 360, 40% 300 — 59 lirów. 50% 360, 50% 300 — 60 lirów.

Zwyżka cen znajduje uzasadnienie we wzroście zainteresowania i większych transportach do Polski, Belgii, Holandii i Danii.

Jak donoszą z Katanii zbiory w tamtejszych okolicach jak również w Messynie i Syrakuzach dorównują zeszłorocznym. Pierwsze wagony cytryn Primafiore wysłane zostaną w końcu września. Ceny towaru pierwszych ładunków są wysokie. Unormowanie cen spodziewane jest w pierwszych dniach października. Sortyment towaru jest następujący: 50—60% Prima reszta Mercantile. z czego 60% przypada na 300-tki i 40% na 360-tki.

Nowe zbiory pomarańcz i mandarynek włoskich zapowiadają się dobrze. Brak jednak jeszcze bliższych danych.

Sezon migdałów w roku bieżącym wskutek bardzo małych zbiorów nie odegra poważnej roli na rynku światowym. Prócz tego U. S. A. i Francja, których zbiory są bardzo dobre, zaopatrzą swoje rynki we własny towar a tym samym Włochy tracą w nich odbiorców. Anglia najpoważniejszy konsument wszelkich owoców, zakupuje migdały marokkańskie po niższych cenach niż włoskie.

Turcja.

Zbiory sułtanek smyrneńskich w roku bieżącym obliczane są na ca 35 tys. ton. Zbiory są mniejsze od zeszłorocznych, wskutek tego daje się zauważyć na rynku tamtejszym pewna tendencja zwyżkowa.

Notowania cen na tamtejszym rynku: typ 7 — 20,5 Ltq. typ 8 — 21,5 Ltq, typ 9 — 23 Ltq, typ 10 — 26 Ltq. typ 11 — 28 Ltq

ZBIORY KAWY W BRAZYLII W OSTATNICH 7 SEZONACH GOSPODARCZYCH.

Według informacyj otrzymanych z New Yorku produkcja kawy w Brazylii wynosiła w czasie od 1926—1937 r. w poszczególnych sezonach gospodarczych przeciętnie w tysiącach worków:

U. S. A.

Zbiory tegoroczne jabłek i gruszek mają dać w Stanach Zjednoczonych rekordowe wyniki. Zbiory jabłek obliczane są na 202.274 tys. bushels, podczas gdy w roku ubiegłym wyniosły 117.506 tys., a w roku 1935 — 164.355 tys.

Zbiory gruszek wynieść mają 30.388 tys. bush., w roku 1936 wyniosły 26.956 i w roku 1935 — 22.035 tys.

Zbiory winogron w bieżącym roku osiągnęły cyfrę 356 tys. short to (short to — 907 kg) gdy przeciętna w latach 1928—32 wynosiła 345 tys.

Poniżej podajemy zebrane przez Ministerstwo Gospodarki Krajowej w U. S. A. dane statystyczne spodziewanych w nadchodzącym sezonie zbiorów: owoców cytrusowych w Stanach:

	w 1000 skrzyń		
	1934/35	1935/36	1936/37
pomarańcze Kalifornia:			
Valencia	27096	18580	15600
Navels	18990	14469	12064
Florida			
wczesne i średnio			
wczesne gatunki	10700	9600	12000
Valencia	4900	6300	7100
inne	2000	2100	2900
Texas	560	777	2000
inne	691	487	555
grapefruits			
Florida	15200	11500	18000
Kalifornia	2167	2267	1320
Texas	2750	2762	9231
Arizona	1240	1800	1200
cytryny			
Kalifornia	10747	7787	7668
Florida	8	10	20

Sezon gospodarczy:

1926/27	1931/32	1932/33	1933/34	1934/35	1935/36	szacunk. 1936/37
19,240	27,581	14,502	30,282	18,496	21,455	26,000

Z powyższych zbiorów wysłano i zniszczono w poszczególnych sezonach następujące ilości kawy w tys. worków:

wysyłki	15,374	15,466	12,630	16,512	14,046	15,973	13,500
zniszcz.	479	8,788	9,337	10,816	5,980	1,467	11,500

W tych samych okresach wysyłki kaw szlachetnych (niebieskich), przedstawiały się w tys. worków (o wadze 70 kg i wyżej) następująco:

8,147	8,287	9,239	8,935	7,699	10,028	11,000

Przeliczając ilości te na worki według standartów wagi kawy brazylijskiej, t. j. na 60 kg, kraje produkcji kaw niebieskich eksportowały:

9,400	9,600	10,600	10,200	8,900	11,600	12,600